

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

8^E JAARGANG

WOENSDAG 17 JANUARI 1923

No. 368

INHOUD

	Blz.
Mededeelingen van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart	42
OPMERKINGEN OVER NAAMLooZE VENNOOTSCHAPSRECHT, SPECIAAL OVER PREFERENTE AANDELEN door <i>Mr. H. M. A. Schadee</i>	43
Het Rapport van den Rechter-Commissaris in de zaken der „Algemeene” I door <i>Mr. A. A. W. van Wulfften Palthe</i>	45
Het Rubbervraagstuk door <i>J. N. Burger</i>	47
Rubber door <i>A. C. Mees</i>	51
Het Rubbervraagstuk door <i>J. P. Schalkwijk</i>	52
Index-cijfers.....	52
AANTEKENINGEN:	
Enkele Deutsche Beurs- en emissie-indexcijfers.....	54
MAANDCIJFERS:	
Emissies in December 1922.....	54
Productie der Kolenmijnen.....	55
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”.....	55
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	56—63
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins*.
Redacteur-Secretaris van het weekblad: *D. J. Wansink*.
Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam*.
Aangeeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijge Plaatweg 37*.
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

16 JANUARI 1923.

In tegenstelling met de vorige berichtsweek was deze week de rente van particulier disconto iets gemakkelijker en de prolongatie rente hooger. Over het algemeen was de geldmarkt iets ruimer, daar ook callgeld meer aangeboden was; een verruiming van beteekenis is echter eerst mogelijk, nadat de stortingen op de staatsleening zijn gedaan.

De weekstaat van de Nederlandsche Bank geeft ditmaal geen wijzigingen van groote beteekenis te zien. De post binnenlandsche wissels vertoont een daling van een kleine f 6 miljoen, die zowel de Hoofdbank als de Bijbank en de Agentschappen betreft en zich voor een deel verklaren laat uit aflossing van schatkistpapier; het bedrag der rechtstreeks bij de Bank geplaatste schatkistpromessen nam met f 2 miljoen af. Het hoofd beleeningen geeft per saldo blijk van een kleine stijging; de daling der goederenbeleeningen werd door de vermeerdering van de effec-

tenbeleeningen met f 0.7 miljoen overtroffen. De toeneming van dezen post komt geheel voor rekening van de Hoofdbank.

Het renteloos voorschot aan het Rijk bleef nagenoeg onveranderd. De zilvervoorraad vertoont, blijkbaar in verband met de vermunting der rijksdaalders tot nieuwe guldens, een vermindering van ruim f 1 miljoen. De stijging van f 3 miljoen van de diverse rekeningen onder het actief, correspondeert grootendeels met de daling van den post papier op het buitenland, die van f 79.1 tot f 77.5 miljoen terugliep.

De biljettencirculatie daalde met f 14.3 miljoen. De rekening-courant saldi stegen met f 8 miljoen; het beschikbaar metaalsaldo met ruim f 70.000.

* * *

Het afbreken van de conferentie in Parijs en de daaropvolgende bezetting van het Ruhrgebied bleef ook deze week sterk invloed uitoefenen op de Deutsche en Fransche wisselkoersen. Aanvankelijk scheen men nog niet aan een algeheele mislukking te gelooven en bleef men een tusschenkomst van Engeland en Amerika verwachten. Nadat echter elk bericht hieromtrent uitbleef en integendeel berichten uit Engeland eerder ten nadeele van Duitschland konden worden uitgelegd, volgde een zeer sterke inzinking, zoodat gisteren Marken voor 1.72½ werden verhandeld. Parijs en België bleven weder sterk schommelen ofschoon het koerspeil niet belangrijk lager werd, dank zij den krachtigen steun, die uit Parijs werd geboden.

LONDEN, 13 JANUARI 1923.

Ook gedurende de afgelopen week is de geldmarkt zeer ruim gebleven, gedeeltelijk doordat de banken op groote schaal koopers waren van Februari en Maart Schatkistwissels en gedeeltelijk doordat de regeering een belangrijk deel van haar uitgaven door Ways and Means Advances heeft gefinancierd. De terugbetaling van de aanzienlijke schuld aan de Bank heeft dan ook in het geheel geen verstorenden invloed gehad. Daggeld gold 1½—1 pCt. en zeven-daagsch geld bleef onveranderd op 1½ pCt.

In de discontomarkt bleven de zaken kalm en de koersen vertoonden eerder neiging tot dalen.

Treasury Bills 3 mnds.	2 ³ / ₁₆ pCt.
Treasury „tap-rate” verlaagd	
van 2 pCt. tot	1 ⁷ / ₈ pCt.
2 mnds. prima bankaccept	2 ³ / ₈ — ¹ / ₄ pCt.
3, 4 mnds. prima bankaccept	2 ³ / ₄ — ⁵ / ₁₆ pCt.
6 mnds. prima bankaccept	2 ⁷ / ₁₆ — ¹ / ₂ pCt.
3, 4 mnds. handelswissels	3—3 ¹ / ₂ pCt.
6 mnds. handelswissels	3 ¹ / ₄ — ¹ / ₂ pCt.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART.

De Centrale Commissie voor de Rijnvaart heeft haar tweede zitting in 1922 van 1 tot 14 December in het Palais du Rhin te Straatsburg (zetel der Commissie) gehouden.

In den loop van deze zitting, heeft zij hoofdzakelijk over de volgende onderwerpen beraadslaagd:

Maandelijkse Statistieken. Het is bekend, dat de Centrale Commissie een internationale naamlijst van goederen heeft bewerkt voor de unificatie der douane-statistieken, op grond van het verdrag van Brussel. Zij is in dezen arbeid bijgestaan door de H.H. Saeger, Oberregierungsrat beim statistischen Reichsamt (Duitsland); Van der Cruyssen, Directeur-Generaal v. h. Tolwezen en Campen, Directeur-Generaal v. d. Handelsstatistiek, (België); Berninger, Directeur du Commerce et de l'Industrie d'Alsace et de Lorraine (Frankrijk); en Claessens, Administrateur van het Centraal Bureau voor de Statistiek (Nederland).

Vanaf 1923 zal deze nieuwe naamlijst als basis dienen voor het vaststellen der jaar-statistieken van de Rijnvaart, welke de Centrale Commissie in haar Jaarverslag publiceert.

De Commissie heeft de wenschelijkheid overwogen om bovendien in de organen, bestemd voor hare mededeelingen, maandelijksche statistieken te doen verschijnen; zij heeft echter het onderzoek van deze kwestie uitgesteld tot het gebleken is in hoeverre de normen, aangenomen voor de samenstelling van het Jaarverslag, praktisch zullen voldoen en men er zoodoende de waarde van kan schatten.

Jaarverslag. De Commissie heeft den tekst van het Jaarverslag 1921, bewerkt door den Commissaris voor Hessen, Staatsrat Koch, goedgekeurd. Dit verslag zal binnenkort verschijnen. Hierdoor is de vertraging, welke door den oorlogstoestand ontstaan was, weder opgeheven.

Ten einde de verspreiding der Jaarverslagen te bevorderen, is de verkoopprijs vastgesteld op fr. 7,50 voor 1921 en op fr. 5 voor vroegere jaren.

Organen voor de mededeelingen van de Commissie. De Commissie heeft als zoodanig de volgende organen gekozen:

- Der Rhein (Duisburg-Ruhrort);
- La Navigation du Rhin (Straatsburg);
- Economisch-Statistische Berichten (Rotterdam);
- Schweizerische Wasserwirtschaft (Zürich);
- Bulletin Technique de la Suisse Romande (Vevey).

Volkenbond. De Centrale Commissie, kennis genomen hebbende van de werkzaamheden in den loop van het vorige jaar voortgezet door de „Commission Consultative et Technique des Communications et du Transit” van den Volkenbond, waarin zij vertegenwoordigd is, heeft het wenschelijk geacht, dat de bevoegde organisaties van den Volkenbond het vraagstuk zullen bestudeeren, op welke wijze de beste samenwerking tusschen waterwegen en spoorwegen te verzekeren is.

Gelijkwaardige Waterstanden en voorbereiding van een technische Studiereis. Men weet, dat volgens Art. 31 van de Acte van Mannheim „van tijd tot tijd civiel-ingenieurs”, afgevaardigd door de vertegenwoordigde Regeeringen „een stroombevaringsreis zullen maken, ten einde den toestand van den stroom te onderzoeken”. De laatste reis van dien aard heeft in 1908 plaats gehad. De Commissie is bezig een van deze periodieke stroombevaringsreizen, welke tijdstip nog niet is vastgesteld, voor te bereiden. Met het oog hierop heeft het Bureau der Commissie, voor dit doel speciaal bijgestaan door den Heer Jolles, Commissaris voor Nederland, zich in verbinding gesteld met de bevoegde autoriteiten der Oeverstaten en met het „Landesanstalt für Gewässerkunde” te Berlijn, hetwelk belast is met het verzamelen van gegevens betrekking hebbende op de gelijkwaardige waterstanden en met de voorbereiding van hun herziening.

Unificatie van het Privaat-Scheepvaartrecht. Besloten is, dat iedere delegatie een van zijn leden of een bepaald persoon zal benoemen om deel uit te maken van een Comité, hetwelk de voorbereidende studiën in verband met de unificatie van het privaat-scheepvaartrecht op den Rijn zal voortzetten, en in de eerste plaats meer speciaal zal onderzoeken de kwestie der immatriculatie en hypotheek.

De Commissarissen der Duitse Staten hebben op dit punt hunne reserves verklaard, wat betreft de inzichten van hunne Regeeringen.

Schippersspoorpoorten. Sinds hare reconstitutie is de Centrale Commissie voortdurend bezig geweest met deze kwestie. Men weet, dat sindsdien de Nederlandsche en Zwitsersche

Regeeringen de kosten van het visum op schippersspoorpoorten afgeschafd hebben. De Belgische en Fransche Regeeringen hebben zich bereid verklaard hun toestemming te geven voor het gratis verlenen van een visum, op voorwaarde van wederkeerigheid. De Duitse Regeering heeft zich bereid verklaard de kosten van een visum tot op de helft terug te brengen op voorwaarde van wederkeerigheid.

De Centrale Commissie heeft kennis genomen van het voorstel tot doel hebbende de schippersspoorpoorten door de patenten en de dienstboeken te vervangen. Zij zal het onderzoek in deze kwestie de volgende zitting voortzetten.

Ijking der schepen. Ten gevolge van het initiatief der „Commission Consultative et Technique des Communications et du Transit”, heeft de Centrale Commissie het Bureau, voor dit doel bijgestaan door een technisch Comité, belast met het verzamelen van gegevens, welke als basis zouden kunnen dienen, van een eventuele uitbreiding der van kracht zijnde internationale bepalingen, de ijking betreffende. Besloten is, dat het technisch Comité tezelfdertijd de immatriculatie, bezien van een administratief standpunt, zal onderzoeken.

Bevaarbaarmaking van den Rijn tusschen Bazel en Straatsburg. De Fransche en Zwitsersche delegaties hebben de Centrale Commissie er mee in kennis gesteld in hoeverre rekening is gehouden met de besluiten, welke zij had genomen in de April-zitting betreffende de bevaarbaarmaking van den Rijn tusschen Bazel en Straatsburg.

Schipperspatenten. De Commissie heeft beraadslaagd over het rapport, ingediend door het Comité, belast met de bestudeering van dit onderwerp. De Fransche delegatie had een voorstel aanhangig gemaakt, ten doel hebbende eenige faciliteiten te verlenen voor de verkrijging van een Rijnschippers-patent ten aanzien van de leerlingen, die met vrucht de lessen van een scheepvaartschool gevolgd hadden, welke school men zich in Frankrijk voorstelt op den Rijn te organiseeren, in verband met het vormen van Rijnschippers-personeel. Dit voorstel dat geneerlei tegenwerping van de Commissie ondervonden heeft, heeft er toe geleid een volledige hervorming onder het oog te zien van de conventionele en reglementaire maatregelen, betrekking hebbende op dit onderwerp.

Algemeene conventie. Er zou in de commissie een algemeene gedachtenwisseling plaats gehad hebben over de toepassing op den Rijn van de Algemeene Conventie op het Internationale regiem der scheepvaartwegen, welke ontstaan is in 1921 op de conferentie van Barcelona. Verschillende omstandigheden hebben de commissie belet om in den loop van deze zitting over te gaan tot deze gedachtenwisseling. Een en ander zal in het begin der volgende zitting plaats hebben.

Baggeren in den Beneden-Rijn. Er waren klachten ingekomen over de ongunstige werking, welke het baggeren van grint zou uitgeoefend hebben op den toestand van de rivier. Een technisch Comité heeft 28 November vergaderd om zich met dit onderwerp bezig te houden. Het werd gepresideerd door den Heer Berninger, Commissaris van Frankrijk. De Centrale Commissie heeft naar aanleiding van het rapport het volgende besluit genomen:

- 1e. Het is hoogst wenschelijk op een daadwerkelijke wijze het terugwerpen van het zand, dat bij het baggeren mede naar boven komt, in het laagwaterbed te beletten, zelfs indien dit resultaat niet anders bereikt kan worden dan door het verbod, zich op den Rijn te bedienen van machines, ingericht om het zand van het grint te scheiden.
- 2e. Het schijnt wenschelijk tot een geleidelijke vermindering en zoo mogelijk tot een algeheele opheffing van het baggeren in het laagwaterbed van den Rijn te geraken.

Waarschuwingsdienst. Bij verordening van 7 Juli 1922 heeft de „Oberpräsident der preussischen Rheinprovinz, Chef der Rheinstrombauverwaltung” de kosten der verschuldigde bedragen aan de waarschuwingsposten verhoogd. De Commissie heeft te dien opzichte het volgende besluit genomen:

De Commissie, zonder voor het oogenblik de voorwaarden vast te willen stellen, volgens welke de reglementen, de eventuele bedragen vaststellende voor het bewijzen van diensten aan de scheepvaart, moeten worden opgesteld en zich alle reserve, dit punt betreffend voorbehoudend, aan den anderen kant overwegende, dat in dit geval de verordening van den „Oberpräsident” van 7 Juli 1922 slechts tot doel en uitwerking had het bestaande bedrag, aan de waarschuwingsposten verschuldigd, aan te passen aan de waardevermindering van de Duitse muntenheid, maakt geen bezwaar tegen de goedkeuring van genoemde verordening.

Eenvormige kilometer-indeeling. De Centrale Commissie is overgegaan tot een gedachtenwisseling over de voor- en na-deelen van een eventueele unificatie der kilometer-indeeling op den Rijn.

Zij heeft besloten deze kwestie tot de volgende zitting uit te stellen.

Statistiekrechten gegeven op Fransch grondgebied. Door de Fransche autoriteiten wordt een statistiekrecht gegeven op doorvoergoederen, welke in een Rijnhaven geladen of gelost worden van het schip in den wagon of omgekeerd. Daar de wettigheid van dit recht betwist is geworden, is besloten, dat de Commissie in een volgende vergadering deze kwestie, welke intusschen onderzocht zal worden, zal bespreken.

Bouw van de brug te Duisburg-Hochfeld. De Commissie heeft kennis genomen van de maatregelen door de Deutsche autoriteiten getroffen met het oog op de hervatting der werkzaamheden.

Werkzaamheden aan het Bingerloch. Er waren klachten ingekomen over de gevolgen, welke deze werkzaamheden zouden kunnen hebben op den toestand van den stroom boven het Bingerloch.

De Commissie heeft nota genomen van de verklaring der delegatie van de Duitsche Staten, volgens welke de waterstand boven het Bingerloch niet gewijzigd zal worden.

Betrekkingen met de Hooge Intergeallieerde Commissie voor de Rijngebieden. De Centrale Commissie heeft in een zitting waarbij de Hooge Commissie voor de Rijngebieden vertegenwoordigd was door een der Hooge Commissarissen, Baron Rolin-Jaquemyns, Hooge Commissaris van België, president van het Comité voor het Vervoerswezen der Hooge Commissie, eenige vraagstukken onderzocht, welke door den bezettingstoestand ontstaan waren en welke de twee internationale lichamen gemeenschappelijk en op een bevredigende wijze zullen pogen op te lossen.

Hydrometische dienst. Het permanente Comité voor de Hydrometische Studiën heeft 29 November vergaderd, ten einde zijn werkzaamheden betreffende de voorspelling van de waterstanden van den Rijn te vervolgen.

Deze vergadering werd gepresideerd door den heer Royers, Commissaris voor België.

De Commissie heeft nota genomen van het rapport ingediend door den heer Royers. Zij heeft zich voorbehouden later, nadat resultaten verkregen zullen zijn, de voorgestelde werkwijze naar waarde te schatten. Het permanente Comité zal opnieuw voor de aanstaande zitting vergaderen.

Ongelukken bij de brug te Dusseldorf, bij de brug te Gernersheim, bij den ingang van de haven van Straatsburg, enz. De Commissie heeft kennis genomen van de ontvangen berichten en klachten betreffende verschillende ongelukken.

Proces. De Commissie heeft het hooger beroep vastgesteld van de vonnissen der Rijnvaartrechtbanken, welke bij haar aanhangig waren gemaakt.

Volgende Zitting. De volgende zitting is vastgesteld op 4 April in het Palais du Rhin te Straatsburg (Zetel van de Commissie).

OPMERKINGEN OVER NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPSRECHT, SPECIAAL OVER PREFERENTE ANDEELEN.

Eenige gebeurtenissen van den laatsten tijd op naamlooze vennootschapsgebied geven aanleiding de positie van „preferente aandeelhouders”, in hunne verhouding tot andere groepen belanghebbenden, als: gewone aandeelhouders, obligatiehouders, winstbewijshouders, nog weer eens in beschouwing te nemen. In verschillende vergaderingen van aandeelhouders werd over het onderwerp gedebateerd, in enkele dagen weekbladen werd er bereids over geschreven. Het zij mij vergund ook een en ander in het midden te brengen.

In hulp- en bergloonzaken valt mij bij wijlen het voorrecht te beurt benoemd te worden als medearbiter ter bepaling van het reddingsloon. Hebben arbiters hun uitspraak gegeven, hoe groot is dan onze voldoening, als beide partijen mopperen: de eigenaar van het geredde, dat hij te veel moet betalen; de redder, dat het toegewezen hulp- of bergloon te gering is.

Hiër zien wij iets dergelijks. Naar aanleiding van een paar reorganisaties bij minder welvarende maatschappijen hoorden wij de klachten: van preferente aandeelhouders, dat bij de reconstructie aan de gewone aandeelhouders, na afschrijving van hun kapitaal, toch nog een winstdeel blijft worden toegekend; van gewone aandeelhouders, dat hun preferente genooten te zeer geheel in hunne plaats treden, voortaan te groot winstdeel zouden krijgen.

Al aanstonds wordt hierdoor de indruk gevestigd, dat het met het instituut preferente aandelen in orde is.

Maar scherts terzijde; inderdaad wil ik de stelling verdedigen, dat bij de positiebepaling van het preferente aandeel de vragen, die zich voordoen, méér zijn vragen van „meer of minder”, dan wel van „dit of het omgekeerde van dit”. Meer van enkel praktische beteekenis, dan van zuiver juridischen aard.

Mag ik allereerst iets zeggen omtrent de stelling van aandeelhouders, groepen van aandeelhouders en andere belanghebbenden bij naamlooze vennootschappen in het algemeen, dan zoude ik willen verdedigen, dat wij de zaak het best begrijpen, wanneer wij ons de verschillende categorieën van belanghebbenden voorstellen als crediteuren. Crediteuren van verschillende rang. Het zal velen vreemd voorkomen: aandeelhouders schuldeischers te noemen. Maar ik moet inderdaad den lezer verzoeken even mijne redeneering te volgen, voordat hij haar, als te zeer indruischend tegen het gebruikelijke, verwierpt. Ik begin al dadelijk met op te merken, dat althans bij de boekhouding der vennootschap „aandeelhouders” worden opgevoerd onder het „passief” — als waren zij crediteuren inderdaad.

Geen leerboek of verhandeling over naamlooze vennootschapsrecht, of met nadruk wordt vooropgesteld, dat men moet onderscheiden tusschen „het vermogen” der vennootschap en haar „kapitaal”. Al heeft de Hooge Raad zelf de naamlooze vennootschap gedefinieerd als eene „verzameling van kapitalen” (in het arrest, Weekbl. v. h. Recht 7553, waarbij na langdurigen strijd de rechtspersoonlijkheid der naamlooze vennootschap buiten twijfel werd gesteld), dit neemt niet weg, dat de leerboeken kapitaal omschrijven als „een rekengrootheid, den maatstaf voor hetgeen de vennoten moeten bijeenbrengen, voor de berekening van winst en verlies en voor de verdeeling van het saldo na vereffening”. Reeds bijna twintig jaar geleden veroorloofde ik mij eens (Mag. van Handelsrecht, deel XVI bldz. 124) spottenderwijze de twee definities samen te voegen: „de naamlooze vennootschap een verzameling van rekengrootheden” en twijfel uit te spreken of het wel juist is, wat ons reeds toenmaals werd verzekerd, dat het *zakelijk* karakter der naamlooze vennootschap op den achtergrond zou geraken en dat, „in de rechtsdogmatick „meer en meer het karakter van de *personen-„vereeniging*, die ook bij de maatschappij aanwezig „is, baan breekt”.

Nog steeds ben ik van meening, dat de Hooge Raad gelijk heeft: dat bij de naamlooze vennootschap in het *kapitaal*, het voor de bereiking van het doel dier vennootschap afgezonderd *vermogen*, het wezen der vennootschap ligt, en dat dus de dogmatici, als zij het tegenovergestelde volhouden, zich op een dwaalweg bevinden.

Het zou mij te ver voeren, dit hier verder uit-tewerken, ik veroorloof mij te verwijzen naar hetgeen ik er indertijd over schreef.

De practijk der laatste 25 jaren is met de stelling: „Het wezen der naamlooze vennootschap ligt in de afzonderlijk-stelling van kapitaal”, voor zoover ik zien kan, in algeheele overeenstemming. Misschien op één punt niet: althans wanneer men eraan meedoet oorlogsmanier, volgens welke de nationaliteit van aandeelhouders zou beslissen over die der vennootschap, als „recht” te willen aanvaarden. Maar

overigens: Men zie b.v. de sterke ontwikkeling der zgn. familievennootschappen en one man's companies. Werd nog onlangs door niemand minder dan prof. Molengraaff deze ontwikkeling aangehaald als voorbeeld voor het meer op den voorgrond treden van het *persoonlijk* element — m. i. wijst zij juist in de tegenovergestelde richting. Komt niet de vorming van dergelijke vennootschappen, zooal niet uitsluitend, dan toch hoofdzakelijk, voort uit den wensch een of andere onderneming min of meer los te maken van den persoon, die tot-nu-toe „Inhaber” ervan was? Ook het streven om de beslissing, wie het bestuur der vennootschap zal uitoefenen, voor een deel te onttrekken aan de groote menigte der aandeelhouders (autocratische clause), wijst niet in de richting, dat de persoonlijkheid der aandeelhouders meer en meer op den voorgrond zou treden. En al evenmin de uitvinding van bepaalde groepen aandelen met bijzondere winstkans, doch beperkt zeggenschap.

Stel ik aldus op den voorgrond deze opvatting der naamloze vennootschap: dat zij is een rechtspersoon, waarvan het wezen ligt in het voor haar doel afgezonderd kapitaal — dan kom ik nu terug op de aanstonds daarop steunende constructie: aandeelhouder is een soort crediteur van die rechtspersoon. Een achteraankomend, postcurrent crediteur. Maar zijn achteraankomen wordt opgewogen: 1o. door bijzondere winstmogelijkheid, 2o. door zekere mate van zeggenschap.

Nog een enkel woord over de zoo even bedoelde „autocratische clause”. Telkens weer wordt het — ter bestrijding van deze clause — herhaald: het hoofdzeggenschap in een naamloze vennootschap moet toekomen aan de algemeene vergadering van aandeelhouders: deze immers moet het bestuur kunnen benoemen en ontslaan. Dit geldt vrijwel als axioma. Maar is het ook juist? (afgezien natuurlijk van art. 44 Wetb. v. Kooph.) Ligt het in den „aard der zaak”?

Ik kan het niet inzien. Ongetwijfeld zal in den regel zekere mate van zeggenschap, naast de bijzondere winstmogelijkheid, aan aandeelhouders zijn toe te kennen als compensatie voor hunne postcurrentie. Maar waarom zou men de zaak niet anders mogen regelen ook? Is het niet opvallend, dat bij den bekenden anderen vorm van postcurrent crediteurschap: bij de commanditaire vennootschap, den postcurrenten crediteur juist verboden zich in het beheer der zaken te mengen, terwijl hier juist het allervoornaamste recht tot benoeming en ontslag van het bestuur welhaast als een element van het aandeelhouderschap op den voorgrond wordt gebracht, als een „natuurlijk recht” door aandeelhouders wordt opgevorderd?

Aandeelhouders zijn ten slotte „de baas” — heet het. Maar is dit nu eigenlijk wel waar? Soms ziet het er heel anders uit. Eén, heel klein, crediteurtje, in den gewonen zin, kan méér de baas zijn dan alle aandeelhouders bij elkaar. Althans als een vennootschap eens goed vastzit. Zagen wij onlangs niet, dat één obligatiehouder met een onbetaald couponnetje van f 25 een Spoorwegmaatschappij failliet maakte en op deze wijze haar bestuur naar huis zond? En deze macht had het couponhoudertje niet als tegenwicht tegen achterstelling in rang, integendeel hij was écht crediteur, in een der eerste gelederen.

Een regeling van het naamloze vennootschapsrecht zou m. i. moeten neerkomen op een goede in-gelid-stelling der verschillende groepen van bij de rechtspersoon belanghebbenden. Crediteuren en obligatiehouders, met of zonder onderpand (1a-d), preferente aandeelhouders (2), preferente winstdeelende aandeelhouders (3), gewone aandeelhouders (4), winstbewijshouders (5), ziedaar de hoofdgroepen. Er zijn nog recruten, die tusschen de gelederen doorloopen, b.v. inkomstobligatiehouders; ook oudgedienden, die zich veroorloven een beetje buiten het gelid te staan:

tantiëmist. Maar laten wij deze geïnteresseerden nu maar verwaarlozen.

Wat geldt nu ten aanzien van elk dezer gelederen ten opzichte van zeggenschap, winstdeeling, eigen organisatie, enz.? Groepen 1a-d worden gezegd niets omtrent het bestuur der vennootschap te vertellen te hebben. Edoch — dank zij onze faillissementswet — beschikken zij dan toch maar, als een zaak vast loopt, over het allerbelangrijkst „jus vitae ac necis”. Voor zoover betreft obligatiehouders, zien wij bij wijlen de practijk de scherpe tegenstelling „crediteuren-insiders” doorbreken: zien wij dezen belanghebbenden wél eenig medezeggenschap over het beheer toegekend worden (voordracht van obligatiehouders, verzekeren, voor de benoeming van een of meer commissarissen). Onder „crediteuren” bevindt zich nog wel eens de „Bankier”. Het komt voor, dat ook deze b.v. als commissaris, omtrent het beheer nog wel eens meespreekt.

Zien wij, hoe het is met de organisatie bij de groepen 1a-d. Gewone crediteuren plegen een ongeorganiseerd gezelschap te vormen. Alleen als de zaak is misgelopen, komt er iets, dat op een organisatie gelijk is; kan somtijds de meerderheid de minderheid binden (bij stemming over een faillissementsaccord). Hoe pijnlijk wordt vooral in deze tijden een verder gaande organisatie (mogelijkheid van homologatie van accord buiten faillissement) gemist! Bij de groepen „obligatiehouders” vinden wij, als de zaak behoorlijk is opgezet, een organisatie in de z.g. trust-acte — waarop ik na het uitnemend artikel van Mr. Gilissen (Ec.-Stat. Berichten No. 358) hier nu niet verder behoef in te gaan.

Bij groep 2, preferente aandeelhouders begint het medezeggenschap op te komen. Zij moeten mogen meestemmen over bestuursbenoeming en ontslag. Verder is veelal — met goedvinden van het Departement van Justitie — hun medezeggenschap beperkt. Aanvankelijk maakte het Departement tegen dergelijke beperking bezwaar; ook daar zat men nog vast aan de opvatting: „aandeelhouder is per se medespreker over alle hoofdaangelegenheden”. Maar onder den drang der practijk werd ons onvolprezen. Wetboek van Koophandel er nog eens op nagelezen en daar bleek zoo waar, dat zelfs de vaststelling van balans en winst- en verliesrekening (of, naar de oude terminologie, „de opneming der rekening en verantwoording der bestuurders”) niet per se aan „de vennoten” zelf behoeft te worden voorbehouden, maar aan derden kan worden overgelaten (art. 52 W. v. K.); waarom dan niet ook aan een groep uit gezamenlijke aandeelhouders — b.v. aan gewone aandeelhouders? De restrictie werd uitgedacht, dat, wanneer enig jaar preferente aandeelhouders niet zouden krijgen het hun in uitzicht gesteld dividend, zij dan weer wél over balans en winst- en verliesrekening mee te spreken moeten krijgen; maar in beginsel zag men in, dat de beperking van zeggenschap t. a. van sommige groepen van aandeelhouders niet kon worden geweerd.

Ik zal nu niet verder gaan ten aanzien van elke groep systematisch te handelen over haar zeggenschap, winstkans, rangschikking bij deconfiture, enz. De eenigszins wegwijze lezer kan zelf gemakkelijk een lijstje van een en ander opstellen, nagaan in hoever achterstelling in één opzicht een voorsprong in ander opzicht pleegt te geven, nagaan in hoeverre in het algemeen het zoo gewenscht evenwicht vrijwel wordt verkregen. Te ontkennen valt niet, dat te vaak bij de regeling van vennootschapsverhoudingen aan een goeden opzet nog te weinig aandacht wordt gewijd; bijzonderlijk het gemis aan een regeling betr. organisatie der groepen op zich zelf (het ontbreken van een trustregeling, van een organisatie onder winstbewijsbehouders, enz.) laat zich bij wijlen pijnlijk aan den lijve gevoelen.

Men zal mij na het voorgaande veroorloven den

preferenten aandeelhouder een soort obligatiehouder te noemen, die in hoofdzaak alleen dan meezegenschap krijgt als het met de zaak minder goed gaat. Andersom gezegd: de positie van georganiseerde obligatiehouders, ten aanzien van meezegenschap, vertoont veel gelijkenis met die van preferente aandeelhouders. Laat ons dus zien, hoe het gaat met obligatiehouders, als een zaak is vast geloopt. Wel, dan wordt (als liquidatie kan worden vermeden) de onderneming door obligatiehouders „overgenomen.” Obligatiehouder wordt aandeelhouder. Desgelijks zien wij nu, tot ons verdriet, dat eenige malen preferente aandeelhouders zich moeten metamorfoseeren tot „gewone.” Opschuiving van groepen, ziedaar wat pleegt te gebeuren ingeval van deconfiture.

Ter beoordeeling van dit verschijnsel wil ik even laten zien, hoe het, in overeenkomstige omstandigheid, gaat, wanneer wij nu eens, bij uitzondering, niet met een naamlooze vennootschap te doen hebben. Een fabrikant, met een fabriek van f 100.000.— waarde, heeft ter versterking van zijn bedrijfskapitaal f 50.000.— hypotheek daarop opgenomen. Malaise treedt in en de man kan zijn rente niet betalen. Te vreezen is, dat, als de fabriek bij executie verkocht wordt, zij zelfs f 50.000.— niet zal opbrengen, misschien enkel de waarde van den onderliggenden grond f 30.000.— of nog minder. Vanzelfsprekend vinden overleggingen plaats tusschen den fabrikant en zijne hypotheccairen crediteur. En een goede kans is er dat deze laatste dan maar de fabriek overneemt voor, zeg, f 40.000.— (die hij toch niet behoeft op te leggen, maar verrekent). Hij zal dan verder exploiteeren; maar zelf, als enkel geldman, is hij daartoe niet in staat; hij heeft daartoe den oorspronkelijken geldnemer noodig, den man met vak-kennis, den man ook, aan wiens fabriek een „goodwill” vastzit. De overnemende crediteur zal zijnen debiteur, die zich verbindt aan de zaak te zullen blijven werken, blijvend een winstdeel toekennen, hem in de gelegenheid stellen, door een optierecht of iets dergelijks, zijn zaak te herkrijgen. Dit is niet enkel gunstbewijzing van den hypotheccairen crediteur, het is even goed een handeling in zijn eigen belang. Gaat hij er niet op in, zich met zijn debiteur te verstaan, misschien zou hij met f 20.000.— veilingprovenu zich moeten laten afschepen. (Dit alles natuurlijk met veronderstelling van wederzijdsche goede trouw).

Zelfs bij het geven van hypotheek — vaak beschouwd als de meest secure wijze van geldverstrekking aan een derde — wordt, als het ware, de geldgever mede-belanghebbende (dus niet buitenstaand crediteur, maar insider) bij het onderpand waarop hij geld verstrekt. Hoe juist is het als bij den notaris een kleinvermogend cliënt zich aanmeldt met de woorden: „Notaris, ik wil 'n huisje koopen voor f 5000.— en kan er f 2000.— insteken, kunt U me helpen aan 'n hypotheekje van f 3000.—”: ook de *geldschiet*er steekt geld in het onderpand, wordt medebelanghebbende.

Zoals het ging tusschen den fabrikant en zijn hypotheccairen crediteur — zoo hebben wij het vaak zien gaan tusschen aandeelhouders en obligatiehouders. Zijn obligatiehouders niet georganiseerd, dan is het tot stand brengen van een regeling (dank zij onze faillissementswet) 'n heksentoe; elk inzichtloos eenling kan het economisch best gefundeerd plan in de war sturen; maar is er wel een organisatie, dan is meermalen een voorloopig behoud, later een reconstructie, bereikbaar gebleken.

Tusschen gewone en preferente aandeelhouders is de verhouding vrijwel analoog. Bij liquidatie gaan preferente aandeelhouders vóór aan de gewone (althans als de statuten in dit opzicht behoorlijk zijn geredigeerd; er zijn wel statuten, bij welke de preferentie in dit opzicht, niet behoorlijk is geformuleerd) maar hiermee is niet gezegd, dat nu ook

de preferente deelhebbers, wanneer liquidatie kan worden vermeden, het recht zouden hebben aanstonds de gewone aandeelhouders' finaal ter deure uit te wijzen. De preferente aandeelhouders blijven vaak de gewone aandeelhouders (veelal dragers van den „goodwill”) noodig hebben om in de plaats van afbraakcijfers de redelijke behoudcijfers, in hun eigen belang, te kunnen doorvoeren.

Bezien wij omgekeerd de stelling van gewone aandeelhouders. Hun is wel verweten, bij de emissie van preferente aandelen, dat zij alle extra-voordeelen voor zich wilden behouden; aan preferente aandeelhouders werd slechts een vast dividend (rente) toegezegd, enz. Bij emissies moest op grond dezer overweging wel eens aan inschrijvers de mogelijkheid van gelijktijdige verkrijging van gewone aandelen, bij inschrijving op preferente, worden toegezegd. Maar nu — in malaisetijd — hoezeer blijken nu gewone aandeelhouders gelijk te hebben gehad als zij, tegen het verwijt alle groote winst voor zich te houden, zich verdedigden met de opmerking dat zij ook allereerst het verlies zouden hebben te lijden. Men zie de koersen. Maar is nu juist dat zij ook alle verlies voor zich moeten nemen? Alsof de pref's niet even goed de meewerking van gewone deelhebbers noodig hebben, als indertijd laatstgenoemden de financieele hulp van de eersten behoeften?

De grens-afbakening in een en ander geval is — ziedaar de hoofdstrekking van mijn betoog — niet een juridische, doch een zuiver economische, of, wil men, opportunistische kwestie.

Nochtans, er wordt geen vergadering gehouden, of er worden de vereischte redevoeringen afgestoken, waarbij over de juridische positie der onderscheiden groepen het noodige in het midden wordt gebracht. En somtijds terecht, als men ziet hoe slordig wel eens de interne verhouding tusschen verschillende groepen is geregeld. Een enkele maal kan het ook voorkomen, dat de economische vragen een juridisch karakter krijgen, wanneer nl. wordt bewoerd, dat „de goede zeden” in het gedrang zouden geraten. Zou men deze er niet wel eens wat te spoedig bij halen?

Ik onthoud er mij van een toepassing te geven van bovenstaande uiteenzettingen op de actueele gevallen, die den laatsten tijd eenige beroering hebben gewekt. Wel mag mij de verzuchting van het hart, hoe jammer het is, dat in enkele dier gevallen vooral werd op den voorgrond gesteld de belangenstrijd tusschen verschillende groepen, in plaats dat allereerst de nadruk werd gelegd op het *gezamenlijk* belang. Een paar malen werd beroep gedaan op het Departement van Justitie. Zal het Departement juridieken en economischen strijd uiteen weten te houden? Zou het eigenlijk wel zoo afkeurenswaard zijn als het Departement, ook in geval van enkel economischen strijd, zich niet geheel afzijdig hield? Wellicht zijn er gevallen aan te wijzen, waarbij een goed advies van „Justitie” — niet enkel formeel, maar getuigend ook van verder begrip — de strijdende partijen tot een bevredigende oplossing zou kunnen brengen. In elk geval behoeft niet te worden geklaagd, dat de tegenwoordige practijk aan Besturen, Vergaderingen van deelhebbers, Adviseurs, Bankiers, enz. niet fraaie gelegenheid zou bieden elkander vriendelijk in het haar te zitten. De strijd, die gestreden wordt, is gezond van aard.

Mr. H. M. A. SCHADEE.

HET RAPPORT VAN DEN RECHTER-COMMISSARIS IN DE ZAKEN DER „ALGEMEENE”.

I

Als kerstnummer der justitie is bovengenoemd rapport 23 December j.l. verschenen, circa anderhalf jaar, nadat de „Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente”, gevestigd te Amsterdam onder de noodwet is geplaatst (3 Juni 1921) en een

Rechter-Commissaris toezicht houdt op het beheer. Het rapport is een uitvloeisel van art. 17 der Noodwet, hetwelk bepaalt, dat de Rechter-Commissaris zoo spoedig mogelijk een verslag uitbrengt omtrent den toestand der Maatschappij, de wijze waarop het beheer is gevoerd en de verantwoordelijkheid van Directie en Commissarissen voor dat beheer.

Het rapport is dus niet te vroeg verschenen; echter men mag den Rechter-Commissaris daar zeker geen verwijt van maken, nu deze zich — en terecht — op het standpunt heeft geplaatst, dat zijn taak in de eerste plaats was de behartiging van de belangen der polishouders en zijn plicht te rapporteeren eerst daarna behoorde te komen.

De vervulling van eerstgenoemde taak heeft den Rechter-Commissaris heel wat hoofdbrekens gekost, maar hij heeft zijn moeite wel beloond gezien, want alle verzekerden (behalve die in Zuid-Afrika en Oostenrijk, waarmede hij nog doende is) zijn thans naar andere Maatschappijen overgebracht. Het spreekt wel vanzelf, dat vóór die overname (voor de Nederlandsche verzekerden is de overnemende Maatschappij de „Algemeene Friesche” en voor de Ned.-Indische verzekerden, de „Nillmij”) de verzekerde bedragen moesten gereduceerd worden, doch het is den Rechter-Commissaris gelukt te bewerken, dat voor de door te betalen premies zóó hooge verzekerde bedragen verkregen worden, dat vele verzekerden (en wel speciaal de jonge) de gelegenheid hebben het geleden verlies weder ten deele (sommige zelfs ten volle) in te halen.¹⁾

Ook het rapport zelf (68 folio bladzijden zonder de bijlagen) toont aan, dat heel wat lectuur van notulen en verslagen, heel wat studie van verder materiaal en heel wat besprekingen met Directie en Commissarissen noodig moeten zijn geweest, alvorens de stof beheerscht werd en de Rechter-Commissaris tot zijn eigenlijke taak, het schrijven van het rapport, kon overgaan. Dat voor een en ander meerdere maanden noodig geweest zijn, wie zal zich daarover verwonderen? Ja, men moet er zich veel eer over verbazen, dat de Rechter-Commissaris bij een zoo wijd vertakt bedrijf, als de „Algemeene” uitoefende, toch nog kans heeft gezien om in den tijd, dien hij ervoor gehad heeft, zich zóó in deze moeilijke materie in te werken dat hij een rapport kon schrijven als dit, dat zoowel wat inhoud als vorm betreft door helderheid uitmunt. Een ieder — ook hem, die zich overigens voor het levensverzekeringsbedrijf niet interesseert — zij de lezing van dit rapport ten zeerste aanbevelen! Het laat zien, hoe de zucht naar grootheid en macht, die het handelen van zoovele menschen beheerscht, ten verderve voert, wanneer die zucht niet getemperd wordt door helder inzicht in de werkelijkheid en klaar begrip van de eischen van een voorzichtig financieel beleid. En het laat tevens zien, hoe moeilijk in toepassing te brengen is de gulden regel, dat beter is ten halve gekeerd dan ten heele gedwaald. De geschiedenis der „Algemeene” toont aan, hoe eene onderneming *niet* moet worden gefinancierd en als zoodanig is het voor iederen bedrijfsleider van belang er kennis van te nemen.

Bij de lezing van het rapport vielen mij vooral de twee volgende punten op:

1. De ontstellende grootte van het gat, dat in de „Algemeene” geslagen is. Liefst een bedrag van circa

¹⁾ De wel geuite bewering, dat iedere verzekering tot 40 pCt. van het oorspronkelijk verzekerd bedrag is gereduceerd en dus iedere verzekerde een verlies lijdt van 60 pCt., is dan ook onjuist.

Voor iederen verzekerde individueel is het reductie-percentage verschillend, afhankelijk van den tijdsduur, gedurende welken hij reeds premie betaald heeft en nog premie moet betalen. Alleen wie geen premies meer te betalen heeft (o. a. de lijfrenteniers), ziet zijn verzekerd kapitaal of rente teruggebracht tot 40 pCt. van het oorspronkelijk bedrag.

24 miljoen gulden is verdwenen! Is er in ons land ooit een grooter faillissement geweest? Want dat de „Algemeene” feitelijk in staat van faillissement verkeert, valt niet te ontkennen. Alleen de eigenaardigheid van het levensverzekeringscontract, waarbij de verplichtingen van den verzekeraar zich in zoo verre toekomst uitstreken, heeft gemaakt, dat de faillissementswet niet kon worden toegepast, maar een Noodwet noodzakelijk was. De bewering, naar ik meen wel van socialistische zijde geuit, dat de Noodwet gemaakt is om de hooge heeren van het Bestuur der „Algemeene” de schande van een faillissement te besparen, is dan ook even absurd als onjuist.

2. In de tweede plaats maakt de lezing van het rapport voor goed een einde aan het fabeltje, dat de debacle der „Algemeene” enkel aan den oorlog zou te wijten zijn. Zonneklaar toont de Rechter-Commissaris aan, niet alleen dat er reeds bij het begin van den oorlog een gat van enkele millioenen bestond, maar ook dat reeds lang vóór den oorlog de kiemen waren gelegd voor verliezen, die door den oorlog aanmerkelijk zijn vergroot. Voor meerdere der verliezen moge de oorlog de „causa proxima” geweest zijn, de „causa remota” ligt elders.

De Rechter-Commissaris heeft zijn verslag verdeeld in 6 afdelingen, waarvan de eerste en de laatste afdeling de belangrijkste zijn. In de eerste afdeling vindt men de eigenlijke geschiedenis der „Algemeene” onderverdeeld in 3 perioden, t.w.:

die van 1881 tot 1907	Hoofdstuk I
„ „ 1907 „ 1914	„ II
„ „ 1907 „ de plaatsing onder de Noodwet	„ III

Gedurende de eerste periode viert het Bestuur zijn lust naar grootheid bot. Zelf geboren in 1880, worden reeds in 1881 bijkantoren opgericht in Brussel voor België en in Hamburg voor Noord-Duitschland. In 1882 volgen Nederlandsch-Indië, in '83 Luxemburg, in '84 Frankrijk en Oostenrijk, in 1888 Zuid-Afrika, in 1890 Hongarije, in 1899 Rusland. Daarnaast zijn nog mislukte pogingen gedaan filialen op te richten in Zwitserland, Perzië en Deensch West-Indië, terwijl nog plannen hebben bestaan om te beginnen in Elzas-Lotharingen, China, Japan, Italië, Egypte en Smyrna. Groote kantoorgebouwen bouwde of kocht de „Algemeene” in Amsterdam, Hamburg (later te Leipzig), Soerabaja, Stuttgart, Weenen, Boedapest en Bordeaux. Reclame was hierbij het hoofddoel. De zucht naar grootheid zat de Directie in het bloed.

Vraagt men zich af, waar de „Algemeene” de voor die experimenten noodige gelden gevonden heeft — op het kapitaal ad f 1.000.000 was toch slechts 20 pCt. gestort — dan is het antwoord: zij putte die uit de premiereserve. Ziehier de oorsprong van al het kwaad!

De premiereserve toch eener levensverzekering-maatschappij is niet als bij eene andere onderneming een potje, waarin men in tijden van voorspoed wat stort om in tijden van tegenslag eruit te kunnen putten, doch het vormt eene verplichting der Maatschappij tegenover de polishouders en vloeit rechtstreeks voort uit de grondslagen, waarop het levensverzekeringscontract is opgebouwd. De ervaring toch heeft geleerd, dat vanaf ongeveer het 12e levensjaar de sterftekans van den mensch toeneemt. De kans, dat de Maatschappij het verzekerd kapitaal moet uitkeeren, wordt dus in het algemeen gesproken ieder jaar grooter. Daaruit vloeit voort, dat de voor een verzekering verschuldigde premie eigenlijk ook ieder jaar iets moest stijgen, wil de Maatschappij in staat zijn, uit de telken jare te ontvangen premien ook telken jare hare uitkeeringen te doen. Echter in de practijk vraagt de Maatschappij als regel een *gelijk-blijvende* premie, omdat dit blijkbaar geprefereerd wordt. Het gevolg is, dat de Maatschappij bij het begin der verzekering een bedrag als premie ontvangt, hooger dan noodig is om alleen het risico (de risico-premie)

te dekken, het meerdere (de spaarpremie) moet worden opgelegd om tezamen met de daarop gekweekte rente te dienen tot dekking van het tekort, dat ontstaat tegen den tijd, dat de gelijk gebleven premie het risico niet meer dekt. Hieruit vloeit voort, dat de premiereserve eigenlijk toebehoort aan de verzekeren, het is een soort spaarfonds van de verzekeren en gebruik dezer gelden voor andere doeleinden is diefstal jegens de polishouders.

De premie-reserve eener groote Maatschappij kan in de miljoenen loopen. Bij de „Algemeene” werd in 1919 de premiereserve berekend op 71 miljoen gulden.

Nu is helaas de benodigde premiereserve geen *vaststaande* grootheid. Hare grootte toch wordt bepaald door de sterftetafels, waarvan men bij de berekening uitgaat, den rentevoet, dien men toepast en het standpunt, dat men inneemt ten aanzien der onkosten.

Uitgaande van een zekere sterftetafel en een bepaalden rentevoet kan de Maatschappij telken jare voor iedere groep verzekeringen uitrekenen, hoeveel geld zij daarvoor in kas moet hebben, om aan al hare daaruit voortvloeiende verplichtingen in de toekomst te kunnen voldoen. Het spreekt wel vanzelf, dat bij die berekening ook rekening gehouden mag worden met de in de toekomst voor die verzekeringen nog te ontvangen premien. Kortweg dus gezegd: de Maatschappij moet op ieder moment in kas hebben de contante waarde harer toekomstige verplichtingen onder aftrek van de contante waarde der toekomstige premien. Het onkostenvraagstuk draait nu hierom of bij het maken dier aftreksom de toekomstige premien geheel ontdaan moeten worden van de daarin begrepen opslag voor onkosten, winst etc. (de netto-methode) of dat het geoorloofd is zulks slechts voor een deel te doen (bruto-methode, Zillmer methode etc.). In het eerste geval wordt de in de premies begrepen opslag ten volle gereserveerd en valt dus in de toekomst ieder jaar ten volle vrij, in het tweede geval natuurlijk slechts voor een deel. Tusschen deze drie grondslagen der reserveberekening bestaat een nauw verband in dien zin, dat b.v. bij gebruik van een sterftetafel, die sterftewinst doet verwachten, men volstaan kan met een geringer bedrag voor onkosten te reserveeren, terwijl men het aannemen van een lagen rentevoet kan combineeren met een minder veilige sterftetafel. Maar vast staat, dat behoorlijk beleid eischt, dat in de premiereserve veiligheidsmarges aanwezig zijn, die mogelijke tegenvallers kunnen neutraliseeren.

Bij de „Algemeene” nu is vrijwel van meet af aan de premiereserve uiterst krap — om geen erger woord te gebruiken — berekend: men ging uit van een sterftetafel, die geen sterftewinst mocht doen verwachten, men paste een rentevoet toe, die gedurende een reeks van jaren van solide Hollandsche fondsen niet of nauwelijks te maken was en men reserveerde voor toekomstige onkosten een voortdurend lager wordend percentage, dat weldra beslist onvoldoende was. En dat men ook zelf wel gevoeld heeft, dat de hoegrootheid der premiereserve den toets van billijke kritiek niet kon verdragen, blijkt daaruit, dat men vanaf 1908 in de jaarlijksche verslagen niet meer de gegevens heeft vermeld noodig om na te gaan, op welke wijze de premiereserve berekend werd.

Dat alles deed men om maar zooveel mogelijk geld beschikbaar te hebben voor uitbreiding van zaken en het stichten van buitenlandsche filialen. En niet-tegenstaande het herhaaldelijk bleek, dat het met die buitenlandsche filialen niet naar wensch ging en men daarbij vele teleurstellingen had en groote verliezen leed, miste men den moed verlies te nemen ten einde grooter verlies te voorkomen, zich paaiend met de hoop, dat het nu toch weldra goed zou moeten gaan.

Het ernstigste verlies in dit opzicht is wel geleden bij het Russisch bedrijf, waarbij de „Algemeene” door

een later krankzinnig geworden Rus op de meest ergerlijke wijze is beetgenomen, ten gevolge waarvan zij tegenover een erin gestoken bedrag van ongeveer 3 miljoen gulden een portefeuille van hoogst speculatieve waarde verkregen heeft. Uit de jaarlijksch gepubliceerde balans is van dit Russisch belang nimmer iets gebleken, op de balans paraisseerde het onder de post „effecten” eenvoudig voor het bedrag, dat men erin gestoken had. Terecht noemt de Rechter-Commissaris deze wijze van boeking niet meer een beheersfout, maar eene ongeoorloofde handeling.

Uit de zucht naar grootheid vloeide ook voort het verderfelijke stelsel winst (meer speciaal is bedoeld de winst voor verzekeren, die zich met aandeel in de winst verzekerd hadden) uit te keeren, die in werkelijkheid niet gemaakt was. Men deed dit eerst uit vrees, dat niet-winstuitkeering de nieuwe productie zou verlammen en de grootheid der Maatschappij in gevaar brengen. En eenmaal ermee begonnen, was het later te moeilijker op het ingeslagen pad terug te treden, omdat de inwendig zoo zwakke positie der Maatschappij kritiek zoo slecht kon verdragen en men de nieuwe productie niet in gevaar mocht brengen, die men zoo broodnoodig had. En het gevolg van dit stelsel was al weer, dat men telken jare bij het opmaken der winst- en verliesrekening in omgekeerde volgorde redeneerde: men bepaalde niet hoeveel de premiereserve moest toenemen en stelde daarna het cijfer der winst vast, maar men bepaalde eerst welk bedrag aan winstuitkeering de „bloei” der Maatschappij vereischte en stelde het restant voor toeneming der premiereserve beschikbaar. Zoo-doende werd feitelijk de premiereserve, de hoofdverplichting der Maatschappij, de sluitpost der balans.

Bedenkt men hierbij, dat men in 1907 ertoe was overgegaan om den post „effecten”, die de reeds zoo krap berekende verplichtingen, in de premie-reserve besloten, grootendeels moest dekken, op de balans te waardeeren niet naar beurskoers, maar naar aankoopkoers (eind 1913 een verschil gevende van plm. 2½ miljoen gulden) dan — zegt de Rechter-Commissaris zeer juist — begrijpt men eerst recht, hoe slecht toegerust de „Algemeene” den oorlog inging. Ik herinner er hierbij nog aan, dat onder den post „effecten” f 2.700.000 als taxatie van het Russische bedrijf begrepen was.

(Slot volgt).

Mr. A. v. WULFFTEN PALTHE.

Rotterdam, Januari 1923.

HET RUBBERVRAAGSTUK.

Enige kantleekeningen op de beschouwingen van den Heer J. A. Ruys.

De heer J. A. Ruys heeft het nuttig geoordeeld de historie te schrijven over het verloop der Rubbercrisis sedert het najaar van 1920.

Zijn beschouwingen voeren tot de conclusie, dat het nog steeds wenschelijk blijft, dat de Nederlandsche producenten niet halsstarrig blijven volharden in hunne afwijzende houding ten aanzien van productiebeperking in samenwerking met de Engelsche producenten.

Van de mij geboden gelegenheid tegenover zijne zienswijze de mijne te plaatsen, maak ik gaarne gebruik.

Dit te meer, omdat er op hetgeen de heer Ruys betoogt als oorzaak en gevolg der dingen, m.i. nog wel het een en ander te „zeggen” valt.

Ik zal daarom zijn artikel op den voet volgen, en waar noodig commentaar plaatsen.

De schrijver memoreert het in October 1920 genomen besluit tot vrijwillige beperking en de aanleiding tot het beëindigen daarvan.

Deze zoekt hij:

1e. in een te geringe beperking, omdat die ver-

minderung voor 1921 een teruggang in de productie van slechts 33.000 ton tegenover 1920 gaf;

2e. in de overweging, als zouden zij, die beperkten, ingezien hebben, dat zij dit deden ten bate van degenen, die er niet toe overgingen.

Het wil mij voorkomen, dat het den heer Ruys nog niet duidelijk voor oogen staat, wat eigenlijk de ware oorzaak was van de rubbercrisis, niettegenstaande die toch meer dan eens geschetst is geworden.

Ten overvloede zij die oorzaak dan nogeens opgehaald.

In het jaar 1919, dat groote jaar van voorspoed, die in zijn gevolgen zoo noodlottig werd op elk gebied, werd rubber verkocht tot den prijs van f 1,30 en f 1,40 f.o.b. havenplaats van het productieland. Men leefde in een roes en besteedde die prijzen niet slechts voor dadelijke levering en nabije maanden, doch was bereid, die voor een rij van jaren te contracteeren.

Toen kwam de werelddebaclé. De faciliteiten van banken, voor handel en industrie zoo onontbeerlijk, werden ingetrokken. Gevolg een *saue qui peut* van koopers met een niet te stuiten lawine in den val van prijzen, stopzetting van industrie en dus ook van vraag naar rubber. De prijs moest dalen in duizeling-wekkende vaart. Elke ton nieuw geproduceerde rubber betekende onder die omstandigheden een overbodig kwantum. De vrijwillige beperking kon geen redding brengen en zij, die haar toepasten, bemerkten spoedig, dat zij „het mes in eigen vleesch plaatsten”. Zij zagen hun kostprijs sneller stijgen, dan zij hadden kunnen verwachten. Tegenover een geringer kwantum realiseerbaar product, stond geen evenredige vermindering in de exploitatie-uitgaven, want deze laatste konden, gelet op de technische zijde van het bedrijf, niet even plotseling worden verlaagd als de productie. Men zag in, dat op die wijze nooit „de schoorsteen zou kunnen blijven rooken” en daarom keerde men terug van den ingeslagen weg.

De heer Ruys zegt van dat over stag gaan nog iets meer, waar hij beweert: „en heeft men getracht door opvoering van de productie en verdere bezuiniging een zoo laag mogelijken kostprijs te verkrijgen”.

Wanneer dit slaat op de Engelsche ondernemingen kan ik zulks niet bestrijden, doch, wanneer ZEd. daarin ook de Nederlandsche Ondernemingen meent te mogen betrekken, of die misschien uitsluitend op het oog heeft, dan verklaar ik, zoover dit binnen mijn gezichtsveld ligt, dat die bewering niet in overeenstemming met de feiten gebracht kan worden.

Reeds sedert het boomjaar 1919, waarin elk pond rubber zoo'n buitengewone winst leverde, werd op tal van Nederlandsche Rubber-ondernemingen ingezien, dat het bestaande tapsysteem op den duur onhoudbaar was.

Dat systeem bestond bijna overal in een dagelijksch aansnijden over den halven omtrek van den boom.

Men begreep, wijs geworden door de ervaring, dat dit tot het resultaat moest leiden, dat in toekomstige jaren niet over voldoende bastreserve zou kunnen worden geschikt.

Bijna zonder uitzondering ging men daarom over tot „voorzichtiger” tap, d.w.z. tot een aansnijden van hoogstens één derde van den omtrek.

Gevolg daarvan: een stabilisatie en zelfs natuurlijke vermindering der productie.

Waar toch accrés intrad, ontstond die door het in productie komen van jonge aanplantingen.

Die maatregel werd evenwel niet getroffen, omdat men daarvan een redding van den marktprijs voorzag, doch om eigen bestaan in zekerder banen te leiden.

De daling van den prijs was niet te stuiten, want die sproot voort uit andere oorzaak, zooals boven nogeens uiteengezet.

Maar... er waren ook rubber-maatschappijen, wier financieele kracht ten einde liep, die moesten

„pompen of verdrinken”, en daarom de productie opvoeren tot het onredelijke, teneinde door het tot elken prijs op de markt werpen harer producties aan de noodige kasmiddelen te komen om het bedrijf, zoo goed en zoo kwaad als het ging, gaande te houden.

Is het den Heer Ruys dan nog niet bekend, dat de Engelsche banken, in tegenstelling met Nederlandsche crediet-instellingen, geen consignatie-contracten sluiten, doch uitsluitend voorschot geven op documenten van ready ter afscheep gereed liggend product?

Heeft ZEd. nooit gehoord van de „tapping contracts”, welke werden aangegaan met de koelies op Malakka, die een betaling voor elk *pond* binnengebrachte rubber bedoelden, waardoor de productie tot het buitensporige werd opgevoerd en roofbouw werd gepleegd?

En wil genoemde Heer nog een bewijs van Engelsche zijde voor mijn betoog?

Dan volge hier een zinsnede uit het Weekly Market Report van 15 December jl. van de firma Symington & Sinclair te Londen, luidende:

„Many producers have been obliged for the last 18 months to realise their outputs in Singapore in order to obtain cash for their estate wages bill”

Kan het duidelijker gezegd worden?

De Heer Ruys gaat dan over tot een beschouwing over de goede zijde der crisis, het geïnvesteerde kapitaal in de rubbercultuur in onze Oost, het Britsche belang bij de rubbercultuur en de verlangde regeeringsbemoenienis.

Allereerst dan de „versobering” der uitgaven.

De Heer Ruys zegt, dat Europeesch en inlandsch personeel zich met veel minder heeft moeten leeren tevreden stellen.

Wat de schrijver daarmee bedoelt is niet recht duidelijk.

De loonen van inlandsch personeel zijn (en nu spreken we speciaal over de Buitenbezittingen) verhoogd en verminderd door regeeringsbemoenienis (arbeidsinspectie). Individueel heeft de arbeider dus niets behoeven te leeren van de vervoeging van het thans zoo geliefde werkwoord „versoberen”. Wat de loonen der inlanders betreft, zij er op gewezen, dat die in October 1920 gestegen zijn tegenover het niveau van 1914 vóór het uitbreken van den oorlog:

voor mannen met 60.6 pCt.

„ vrouwen ” 89.6 „

terwijl dat percentage in October 1922 nog bedroeg tegenover 1914:

voor mannen 43¼ pCt.

„ vrouwen 58½ „

De exploitatiekosten werden echter in niet geringe mate gunstig beïnvloed door de verlaging van den rijstprij. Die rijstprij was door drastische maatregelen van de Engelsche Regeering tot een ongelooflijke hoogte gestegen.

Die „maatregelen” hebben onze Koloniën en de ondernemers aldaar miljoenen en miljoenen guldens gekost.

Is de Heer Ruys dit reeds vergeten?

En voor het overige zijn de bezuinigingen voortgesproten:

- door ontslag aan Europeesch personeel (niet door hun individueele versobering!) wegens toepassing van bezuinigings-maatregelen door de Directies;
- door vermindering van inlandsch personeel, bereikt door doelmatiger indeeling der werkzaamheden, waartoe de poenale sanctie den werkgever den steun verleende;
- door het uitstellen van allerhande werkzaamheden, die in normale tijden noodzakelijk, doch in de malaise, zij het ook tijdelijk, konden worden opgeschort.

Doch alles heeft zijn grenzen; ook „versoberen” en menige achterwege gebleven uitgaaf zal in de naaste toekomst toch noodzakelijk blijken.

Het in de rubbercultuur geïnvesteerde Britsche kapitaal.

Met dit argument is steeds gaarne geschermd, waartegenover dan de juiste opmerking werd geplaatst, dat, waar nu eenmaal een zoo groot percentage „British” is, aan de eigenaren daarvan niets in den weg staat die maatregelen te nemen, die hun voor de bescherming hunner belangen nuttig voorkomen.

Waarom dan dat geringe Nederlandsche percentage per se denzelfden weg had te volgen, is nooit recht duidelijk gemaakt.

De regeeringsbemoëienis:

Het heeft waarlijk niet aan de Internationale Vereeniging voor de Rubbercultuur gelegen, dat dit gevaar tijdig is bezworen.

Neen, naar mijn overtuiging heeft de invloed der actie van Amsterdamsche en Rotterdamsche grootbelanghebbenden bij de rubbercultuur uitgegaan, er toe geleid, dat dit gevaar nog tijdig werd afgewend.

De Heer Ruijs spreekt dan in dit deel van zijn betoog over de productie-beperking en concludeert, onder vertooning van zijn „vlag”:

„Ik meen, dat er geenerlei bezwaar tegen is door samenwerking een prijs van eenig product op te voeren tot een „zoodanige hoogte dat de producent in stand gehouden „wordt, mits dit binnen zulke grenzen geschiedt, dat de „gemeenschap alle product dat ze noodig heeft, tot redelijke „prijzen verkrijgt”.

Hier spreekt de koopman en de philanthroop.

De schrijver haalt daarmede een zijner oude paarden van stal.

Ik herinner mij, dat deze kostelijke gedachte van den Heer Ruijs reeds van ouden datum is en dat die reeds vroeger door ZEd. naar voren is gebracht in onze vergaderingen. Ook herinner ik mij, dat de aanwezigen ter vergadering het idee bewonderden en dat de Heer Ruijs werd uitgenoodigd zijn denkbeelden nader te ontvouwen en op papier te brengen. Nadien is nooit meer iets, noch over uitwerking, noch over mogelijke toepassing, vernomen. En dat is ook geen wonder, want het kan ook niet, tenzij... men productie en verbruik en buitendien nog veel meer, beheerscht.

Daarbij ging die gedachte absoluut tegen de economische wet van vraag en aanbod in. Daarom knoopt de Heer Ruijs ook in zijn onmacht dadelijk regeeringsbemoëienis aan zijn gedachte vast. Hij voelt, dat zijn eigen vlag niet voldoende uitwaait en hij wind behoeft van regeeringszijde. Het fataalste, wat gekozen kan worden. Daarover is iedereen het eens, ook de Heer Ruijs, als hij zegt:

„Regeerings-inmenging zoude ik zoolang mogelijk willen „vermijden”.

Het volgende hoofdstuk handelt over hetgeen door bemiddeling der Internationale Vereeniging voor de Rubbercultuur, in hare ledenvergadering van 27 Juni 1922 werd bereikt.

Schrijver releveert dan den uitslag der stemming over de voorgestelde poging tot verkrijging van Nederlandsche regeeringsbemoëienis, gerekend, zoowel over het aantal leden als over het door hen vertegenwoordigd aantal met rubber beplante bouws. Naar het aantal leden gerekend was het aantal vóórstemmers overweldigend. Men mag daarbij evenwel niet vergeten, dat vlak voor de vergadering nog een beduidend aantal Engelsche leden werd aangeworven. In zijn enthousiasme gaat de schrijver zelfs zoover, dat hij vreemde ondernemers in onze Koloniën tot *Nederlandsche onderdanen* promoveert.

Wat evenwel voor mij bij die stemming de hoofzaak is, is de houding van de Nederlandsche maatschappijen op die vergadering, en terecht memoreert de Heer Ruys, dat daarvan slechts één derde vóór regeeringsbemoëienis was. En volledigheidshalve had ZEd. er aan kunnen toevoegen, dat dit bijna zonder uitzondering de financieel zwakste maatschappijen waren, die op dat oogenblik in regeeringsbe-

moeienis nog een kansje zagen om het leven te rekken.

Al zou ook die verwachting onjuist zijn gebleken.

En dan geeft de overzichtschrjver de redenen aan, waarom-er onder die Nederlanders zoovelen waren, die zich van voorstanders van inkrimping in tegenstanders hadden ontpopt.

Zij hadden zich ten onrechte geveild met de gedachte, dat Malakka het spoedig zou afleggen.

Schrijver beroept zich, teneinde het tegendeel te bewijzen, op het rapport van den rubber-expert, den Heer G. C. Schrieke, naar aanleiding van diens bezoek aan de Straits.

De auteur doet hier inderdaad een gelukkigen greep, want niemand zal ontkennen, dat bedoeld rapport buitengewoon gunstig luidt over de daar bestaande toestanden.

Zoo gunstig, dat men tot de conclusie komt, dat daar in de Straits in de rubbercultuur het ideale benaderd wordt.

Zoo mooi is het in onze koloniën niet.

Ik zal niet op de details van het rapport ingaan, en mag ze voor rekening laten van den Heer Schrieke. Wel mag worden gereleveerd, dat een ander tot oordeelen bevoegde nl. Dr. R. Broersma, die eveneens de Straits bezocht, in zijn beschouwingen een heel ander beeld ophing. Uit eigen aanschouwing wil ik slechts opmerken, dat in begin 1920 de op het eiland Singapore gelegen rubbertuinen (aan Engelsche maatschappijen behorende) een allerdroevigsten aanblik aanboden.

Maar er is verschil van smaak, ook op het gebied van de rubbercultuur.

Niemand zal beweren, dat ook aan Hollandsche en Engelsche rubber-ondernemingen op Sumatra (om niet te spreken van Java) geen ernstige fouten kleven.

Integendeel.

Ook daar heeft de ervaring geleerd, hoe men niet moet handelen.

Maar elk planter kan u vertellen, dat visiting agents uit de Straits den toestand der boomen en tuinen op Sumatra veel en veel gunstiger beoordeelen, dan die op Malakka.

De schrijver heft dan een klaagzang aan, dat de heer Schrieke niet eenige maanden vroeger op reis is gegaan. Dan zou alles heel anders geloopt zijn, treurt de heer Ruys. Jammer, jammer, maar ik ben van meening, dat de zienswijze van tegenstanders daardoor niet het minst zou zijn beïnvloed.

De tegenstand van die „diehards” ligt niet zoo aan de oppervlakte, als de schrijver veronderstelt. Zij zagen het nu eenmaal anders en intensiever. Zij begrepen, dat een beperking der productie een versnelden pas naar den ondergang beteekende. Zij wisten, dat de eenige compensatie tegenover hun exploitatie-uitgaven was: product op normale wijze verkregen. Zij hadden er een open oog voor, dat een verdere daling van den rubberprijs ook hun bestaans bedreigde, doch zij wisten, dat die daling bovenmate veroorzaakt was door de financiële werelddebaacle, hiervoren reeds gememoreerd. Zij beseften, dat wie het langst kon volhouden de meeste kans had op een voortbestaan en zij waren overtuigd, dat een door hen toegepaste beperking de financieel zwakke maatschappijen toch niet redden kon.

Waarom zichzelf dan ook nog aan een verhaaste uitputting blootgesteld?

In die sombere tijden is door mij de stelling verkondigd, dat er geen overproductie was, doch onderconsumptie. Juist nu, op een oogenblik, dat die bewering zoo volkomen juist blijkt geweest te zijn, wil ik dat nogeens herhalen. Toen haalden de voorstanders van restrictie de schouders op en vermaakten zich over dat „academisch” gepraat en thans maakt men zich benauwd, dat er in de naaste toekomst niet voldoende rubber zal worden geproduceerd om in de wereldbehoefte te voorzien.

Als bewijs citeer ik maar weer eens mijn Engelse en Amerikaansche bronnen.

De heeren Symington & Sinclair ontleenden in hun weekrapport van 14 December jl. het volgende aan de India Rubber World of New-York:

„It appears that experts in America expect to see „12.000.000 passenger cars and 3.000.000 motor vehicles „running in the United States by the end of 1923.

„They further estimate, that in order to replace wear „and tear alone this will require the manufacture of „about 2.500.000 new cars and commercial vehicles”.

En doelende op de reis der Britsche gedelegeerden van de Rubber Growers' Association naar New-York, zegt genoemde firma in hetzelfde rapport:

„In this circumstance it is not to be wondered at that „the American manufacturers are anxious to confer with „the Rubber producers, not so much with the idea of „getting cheap Rubber as with the idea of getting sufficient Rubber for their purposes in the next few years”

en in hun weekbericht van 4 Januari jl. zegt dezelfde firma:

„We hear of negotiations in progress in London on the „part of some American manufacturers to conclude contracts as far ahead as December 1924, guaranteeing the „sellers payment for Rubber in Godown, in the East, on „the basis of London average monthly prices, with a „minimum of 1/- per lb. but without stipulating for any „maximum price. These negotiations go to prove the point „we have mentioned before namely, that the American „buyers are more anxious about a sufficient supply than „they are about price”.

Het juist binnengeloopen „Mid-month Review of Business” van 18 December 1922, uitgegeven door de Irving National Bank in New York, zegt woordelijk:

„Automobile Factories very active. It is probable that „the production of automobiles during 1922 will surpass „the previous high record established in 1920. Estimates „for the calendar year look to an aggregate of about „2.500.000 cars. Preliminary indication of November production is about 220.000 passenger cars and trucks. November was the eight consecutive month in which the „output exceeded 200.000. Ford sales during November „were in excess of 100.000 cars and trucks. Many manufacturers are rushing through a large number of cars „before winter weather complicates the railroad situation. „Sales of General Motors cars, trucks and tractors for the „eleven months this year were 406.216 or more than twice „as in the same period of 1921. December sales are estimated at 47.600 vehicles and the total business of the Corporation for 1922 will aggregate about \$ 600.000.000”.

In „the Statist” van November '18-1922 komen o.m. de volgende beschouwingen voor:

„The United States capacity for tyres and inner tubes „is put by American authorities at 90 millions and the „factories are working at full outputs. At 5 lbs of Rubber „for each tyre or inner tube, this would mean 450.000.000 „pounds of rubber or over 200.000 tons without other uses, „so that the estimate given for U.S.A. may very well be „exceeded for 1923”.

en de „Statist” komt dan tot deze conclusie:

„We thus draw the inference that unless further „rubber is released, the total available stocks in London, „Liverpool and afloat estimated at 100.000 tons, will be „exhausted during 1923, and as this position is impossible, „without the price running away, it will be necessary for „the wants of the world that at least 5 per cent of the „restriction be released every three months, which means „that the price of rubber must average 1 s., 3 d. before long”.

Hetgeen reeds is geschied.

Thans keeren wij weder terug tot den heer Ruys.

ZEd. geeft dan een uiteenzetting over de met Engelsche Regeeringshulp getroffen restrictie-maatregelen.

Hij zegt daarvan:

„Het lijkt dus waarschijnlijk, dat de door de Britsche „Regeering genomen maatregel de producenten zal heen „helpen over de periode, die ons scheidt van het tijdstip, „waarop de wereld alle Rubber, die geproduceerd kan worden „den noodig heeft”.

Terecht zegt de schrijver, dat het „lijkt”, want

inderdaad is het naar mijn gevoelen niet die regeeringsmaatregel, die de oplossing bracht.

Hoogstens heeft die maatregel dien ommekeer bevorderd.

Als bewijs voor mijn bewering, haal ik maar weer een goede bron aan, nl. the „Rubber Age of New-York”, die onlangs schreef:

„shortly before this plan (het Stevenson plan) was „adopted, there was a perceptible „lift” in the market”

en verder:

„there would probably have been an increase — gradual „no doubt — without any restriction plan in force”.

Zoo is het!

De Irving National Bank te New York schrijft in haar Mid-Month review of Business d.d. 16 September 1922 reeds omtrent de Automobiël-industrie:

„Automobile Trade Flourishing. The combined output „of auto cars and trucks is estimated by the National „Automobile Association at 265.000 for August as compared „with 244.444 cars and trucks for all companies including „Ford in July, 288.000 in June, 256.000 in May, and „219.000 in April. It is believed that production figures „for 1922 will be greater than the record year 1920 when „2.205.000 motor vehicles were produced. There were price-reductions in July and August by 36 companies, and „increases by 10 companies. The total registration of motor „cars in the United States on July 1.1922 amounted to „10.845.000 compared with 9.413.000 one year before. „Total world registrations are estimated at 13.000.000”.

De Heer Ruys zegt dan verder, dat hij het voor of tegen van productie-beperving of survival of the fittest nu maar verder onbesproken wil laten, omdat zulks niet meer actueel is.

Hij beklagt de Britsche Ondernemers, die zich opofferen door verhooging van kostprijs, wegens inkrimping van productie en dat ten bate van die onwillige Nederlanders, omdat die daarvan alleen en uitsluitend profiteeren.

Ik vraag mij af, of de Heer Ruys nu toch waarlijk een goed inzicht heeft in de werkelijkheid.

De regeeringsbemoeienis werd in Engeland gezocht en verkregen om de onwilligen (want die zijn er daar even goed als hier te lande) te betrekken in den maatregel.

Die maatregel legt echter den ondernemer geen beperking zijner productie op, doch bedoelt beperking van den uitvoer.

Een Regeering kan niet dwingen tot gedeeltelijke of geheele werkloosheid, doch zij kan wel maatregelen voorschrijven ten aanzien van uitvoer met het wapen in de hand van zwaarder heffingen ten laste van diegenen, die zich niet aan die voorschriften wenschen te onderwerpen.

Die ruimte is trouwens in de toepassing der maatregelen aan producenten gelaten.

De ondernemer mag vrij produceeren, zooveel hij wil, doch niet vrij zooveel uitvoeren als hij wil.

Het uitvoerpercentage wordt verhoogd al naar mate de marktprijs stijgt en wij zullen eens afwachten in welke mate die uitvoerquanta stijgen, zoodra het vereischte prijsniveau is bereikt.

En nu nog iets over voorraden en verbruik.

Het Stevenson Report vermeldde in Juni 1922 de volgende cijfers:

World-Consumption.

1919	330.000 Tons
1920	310.000 „
1921	285.000 „
estimate 1922	300.000 „ (but some authorities place the probable consumption as low as 260.000 Tons).

Stocks.

The total world stocks of Crude Rubber on January 1st 1922 are estimated at:

In consuming countries	210.000 Tons
„ producing countries	60.000 „
afloat	40.000 „

310.000 Tons.

„The estimate of the total amount of Crude Rubber in existence includes the invisible stocks in the hands of both producers and manufacturers. Necessary stocks of crude Rubber may be estimated at the equivalent of eight months' consumption, which on the fore going estimate for 1922 would call for 200000 tons.

„On this basis the surplus stocks at January 1st 1922 amounted to 110.000 Tons.

Er was geen reden de door zoovele bekwame mannen verzamelde cijfers in twijfel te trekken. En, gelet op die 110.000 Tons, ontwierp ik mijn ijzeren stock-plan! Maar al spoedig bleek, dat er geen ijzeren stock in het leven behoefde te worden geroepen. Men sprak in die dagen over enorme hoeveelheden in voorraad in de Vereenigde Staten. Sommigen spraken van 130.000 Tons, anderen van 200.000 Tons.

En wat bleek?

Blijkens een statistiek samengesteld door „The Rubber Association of America Inc.” waren er aan het einde van Juni 1922 in Amerika aan voorraden: bij fabrikanten 55050 Tons plantage Rubber bij importeurs en

handelaren 20476 „ „ „

Totaal 75526 Tons.

en aan andere soorten

bijeen 6578 Tons.

In totaal dus slechts 82100 Tons.

En nu nogeens, wat betreft de consumptie, de firma Symington & Sinclair in haar weekbericht van 3 November jl., waar zij schrijft:

„As to the probable effect in balancing production and consumption, we estimate the maximum possible world's output of rubber for 1923 (all grades) at about 300.000 Tons, while the consumption will be in the neighbourhood of 370.000 Tons.

„On figures already available the consumption for 1922, can safely be estimated at not less than 350.000 Tons, and with the steady growth of road transport which is going on, an increase of probably 10 per cent may be anticipated for 1923 over 1922”.

De Invoer van Plantage Rubber in de Vereenigde Staten van Amerika bedroeg gedurende 1922 tot 30 November niet minder dan 241.000 Ton, tegen 150.000 Ton gedurende denzelfden termijn van 1921.

Wat nu te zeggen over een geraamde consumptie in het Stevenson rapport voor het Jaar 1922 van 300.000 tons, misschien maar 260.000 tons!

En nu . . . een raming van verbruik voor 1922 van 350.000 Tons.

Weg zijn de 110.000 Tons te veel!

Wat leert dit alles?

Dat de Engelsche Heeren zich in de samenstelling hunner gegevens deerlijk hebben vergist.

Waarlijk de Heer Ruys behoeft zich niet te schamen over zijn compatriotten, die recht op hun doel afgingen en weigerden mede te gaan en daarom zelfs eenmaal in de Times als „energieke Hollanders” werden betiteld.

Het is evenmin noodig in vergaderingen lof en dank te brengen aan de Engelsche ondernemers, al oogst men dan ook een „hear, hear” uit Engelschen mond.

Voordat men tot het aanheffen dier dankliederen overgaat zou het toch nuttig zijn te bedenken, dat ook de Engelsche ondernemers hunne belangen weten te beschermen, referte aan de differentieele rechten op thee, waardoor onze Java en Sumatra thee-ondernemingen in het Vereenigd Koninkrijk en zijne Dominions 2 d. zegge 10 cent per ½ Kilogram thee méér invoerrecht mogen betalen dan waarvoor thee uit Britsche Koloniën belast wordt.

De Heer Ruys behoeft evenmin te treuren, dat hij niet mee kan doen aan beperking, omdat zijn landgenooten het ook niet doen.

Vrees voor zijsporen behoeft niet te bestaan.

De Hollandsche opvatting is de juiste geweest, en de Engelsche Heeren hadden nooit . . . den uitvoer!

behoeven te beperken, tenzij zij daarmee een stimulans tot prijsverbetering bedoelden.

En als zoodanig heeft de maatregel ongetwijfeld den ommekeer geaccentueerd.

J. N. BURGER.

Amsterdam, 10 Januari 1923.

RUBBER.

Sedert den pennestrijd van den vorigen zomer over de rubber-crisis is veel veranderd. Toen stond first crêpe te Londen op 6 5/8 penny wat voor elken producent verlies en voor velen het naderend einde beteekende; thans is de waarde 16 pence en iedereen heeft weer moed.

Toen riep men om hulp en wat hier niet slaagde gelukte in Engeland: men vond de regeering bereid om voor de Britsche Koloniën een dwingend systeem van productiebeperking in te voeren. Daarop begon de markt zich te herstellen en de voorstanders van de beperking zeggen nu: ziet ge wel, gij producenten zijt dom geweest, ge hadt veel vroeger moeten ingrijpen — veel verlies en ergenis waren U bespaard!

Maar men gaat verder en beweert dat, nu door Englands daad de positie gered is, het op den weg van de Hollandsche planters moet liggen om zich alsnog ook bij de oogstbeperking aan te sluiten omdat het geen schoone rol is te profiteren van de opoffering die een ander zich getroost.

Ik ga noch met het een, noch met het ander mede.

Het zou niet aangaan te willen beweren, dat het restriction-scheme geen invloed op den rubberprijs gehad heeft — het spreekt m. i. vanzelf dat dit wel het geval is geweest, maar men haalt oorzaak en aanleiding dooreen, als men de marktverbetering in hoofdzaak stelt op rekening van Englands daad.

Oorzaak van de prijsdaling die 1922 kenmerkte was het gebrek aan voldoende vraag zijdens den grootsten consument, Amerika, die op oude voorwaarden teerde en zich zoo lang mogelijk afzijdig hield; aan den anderen kant moest het weder in de markt komen van dezen grooten koper de markt stimuleeren en, dat is dan ook gebeurd. Het is in zoovele stapelartikelen die Amerika moet invoeren reeds sedert jaren hollen of stilstaan, het is een onberekenbare afnemer en bij een artikel als rubber eerst recht onberekenbaar waar betrouwbare cijfers omtrent voorraden bijna geheel ontbreken.

Die voorraden zijn kleiner gebleken dan men dacht en toen de rubberindustrie in de U.S. opbloede was: het feit, dat Engeland de productie ging beperken een natuurlijke, zeer op den voorgrond tredende aanleiding om niet te wachten met opnieuw in de markt te komen teneinde de te veel geslonken voorraden weder op peil te brengen.

Maar er is meer: de tegenspoeden der cultuur hebben het hunne bijgedragen om de algemeene rubberpositie te verbeteren, voor de zooveelste maal is gebleken hoezeer elke crisis de kiemen voor herstel in zich sluit.

Want de teekenende feiten die zich hebben voorgedaan zijn:

1° dat de hongerprijzen, waarmede de planters een tijd lang waren opgescheept, die het water tot aan de lippen deden komen en hier en daar zelfs reeds vernietigend hebben gewerkt, een bezuiniging in uitgaven, dus een kostprijsverlaging hebben veroorzaakt; waarvan men voorheen de mogelijkheid zou hebben ontkend, terwijl ten

2° diezelfde lage prijzen nieuwe afzetmogelijkheden geschapen hebben, die geheel nieuwe perspectieven voor de cultuur deden openen.

Had men bij het eerste alarm geluisterd naar de roepende stemmen om bescherming en ware de rubberprijs kunstmatig opgehouden, men zou den stimulans voor het een en voor het ander niet hebben gehad. Nu heeft de crisis van 1922 haar louterende uitwerking niet gemist.

De Rubbercultuur in Nederlandsch-Indië kan voor-

zoover zij onder normale gezonde productievoorwaarden werkt wat bodem, klimaat en werkkrachten aangaat, gerust den strijd om het bestaan aanvaarden; dat zal haar krachtig doen blijven, krachtiger dan wanneer in den natuurlijke gang van zaken wordt ingegrepen en tot bescherming de toevlucht wordt genomen.

Gelukkig heeft onze Regeering dit het vorig jaar ingezien, door Engeland niet te volgen in een richting, die de verkeerde weg werd geacht te zijn.

Nu alsnog dien verkeerden weg inslaan, alleen omdat Engeland het deed, is natuurlijk buitengesloten, al profiteeren onze planters van den invloed, dien het restriction-scheme mede op de marktverbetering gehad heeft.

A. C. MEES.

12 Januari 1923.

HET RUBBERVRAAGSTUK.

In het nummer van 3 Januari l.l. van dit blad komt onder bovenstaanden titel eene ontboezeming voor van den Heer J. A. Ruys, die m.i. niet onbeantwoord mag blijven.

Hoewel de Heer Ruys de kwestie der productiebeperking als voldoende besproken en beschreven acht, tracht hij het te doen voorkomen, alsof de tegenstanders der productiebeperking, tegen alle economische leeringen in, alleen onder de leuze „survival of the fittest” voor hunne zienswijze zigtjes trachtten te winnen, en hij ziet er zelfs niet tegen op, om hun als hoofdbeweegreden voor hunne actie tegen de beperking aan te wrijven, de meening, dat de productievoorwaarden in Nederl.-Indië beter zouden zijn dan die in Malakka, en dus in het algemeen de Nederl.-Indische producenten de „survivors” zouden zijn, m. a. w. hij wrijft de tegenstanders niet alleen een zuiver egoïstisch standpunt, doch zelfs het niet gunnen van „bestaansmogelijkheid” aan collega's aan.

Van mijn kant houd ik nu de geschiedenis van den strijd, bij belanghebbenden genoegzaam bekend, om het *volkomen onjuiste* van des heeren Ruys' betoog te doen inzien; denkt ZEd. werkelijk, dat wanneer de argumenten, die de Nederl.-Indische belanghebbenden ter tafel brachten tegen de beperking, zóo zwak waren als zulks thans door hem wordt voorgesteld, het voorstel om tot beperking over te gaan, wat de Nederlandsche belangen betreft, zoo volkomen in het zand verlopen zoude zijn?

De uiting van den Heer Ruys, als zoude „de voornaamste reden, waarom het Hollandsche kapitaal, dat in 1920 met de productiebeperking meeging (?) zich in 1922 in meerderheid daartegen heeft verklaard, liggen in de omstandigheid, dat bij het Hollandsche kapitaal de meening post gevat had, dat Nederlandsch-Indië als rubberproductie land economisch sterker staat dan de Britsche productielanden, in het bijzonder sterker dan het schiereiland Malakka”, houdt eene volledige miskenning in zich van de economische redenen, die de tegenstanders der productiebeperking in vele openbare geschriften, die den Heer Ruys niet onbekend kunnen zijn, hebben ontvouwd.

De wijze, waarop de Heer Ruys nu echter nog eens tracht, zijne meening als voorstander dier beperking ingang te doen vinden, en er zelfs toe overgaat, om over de Nederlandsche tegenstanders den staf te breken, zooals hij zulks doet, valt buiten den strijd van economische gedachten.

Hoe ter wereld kan men het een *onbillijkheid* noemen, dat, wanneer eene bepaalde categorie van belanghebbenden haar verzet tegen een, volgens hare meening dreigend gevaar, met succes ziet bekroond, en de tegenpartij ondanks dit verzet, toch hare plannen, wat haar betreft, weet door te voeren, deze categorie niet wenscht mede te werken tot het dragen der kosten van een maatregel, dien zij verkeerd acht!

Trouwens het brengen van de economische kwestie van de productiebeperking op de moreele kwestie

van „onbillijkheid” is niet met gezonde economie in overeenstemming te brengen. Billijkheid of onbillijkheid heeft met deze kwestie niets te maken; *onbillijk* alleen zou het geweest zijn om, waar de „meerderheid van het Hollandsche kapitaal zich tegen de beperking heeft verklaard” die meerderheid te *dwingen* toch mede te gaan, (liefst door regeeringsbemoedigen!) met de Engelsche voorstanders maatregelen.

De slotzin van des heeren Ruys' betoog, n.l. dat zijne meening is:

„Dat het voor alle belanghebbenden, en niet het minst voor onze regeering aanbeveling verdient, deze zoo belangrijke aangelegenheid in haar nieuwe phase nogmaals ernstig onder het oog te zien”

zal niet door velen worden gedeeld; ik lees daarin zelfs een soort bedreiging van bepaalde zijde, en ik acht de wijze, waarop de Heer Ruys de kwestie opnieuw op het tapijt tracht te brengen, zelfs van hoogst gevaarlijken aard, en indruischend tegen het algemeen Nederlandsch belang. Ik hoop en vertrouw dan ook, dat daarop verder niet zal worden voortgebouwd.

J. P. SCHALKWIJK.

Rotterdam, 9 Januari.

INDEXCIJFERS.

Het indexcijfer der groothandelsprijzen daalde in December met 19 punten, zoodat nu de Novemberstijging van 23 punten practisch te niet is gedaan. Het totaalcijfer, waarmede thans het jaar gesloten is bedraagt 4264. Een jaar geleden was het 4357, zoodat er een daling van 93 punten te boeken valt. Het hoogste punt 4396, werd eind Juli bereikt en het laagste, 4189, eind Augustus, zoodat in het afgelopen jaar de grootste schommeling 207 punten heeft bedragen. Dit is een opvallend contrast met de bewegingen der drie voorafgaande na-oorlogsjaren. In 1921 werd in Januari het hoogste punt bereikt met 5617 en het laagste in December met 4357, dus een schommeling van 1260 punten; 1920 gaf een hoogste punt van 8352 in Maart (tevens het hoogste punt dat ooit bereikt is) en een laagste van 5924 in December, dus een verschil van 2428 punten en in 1919, toen de prijzen zich in stijgende richting bewogen, was het hoogste punt 7364 in December en het laagste 5708 in Maart, een verschil latend van 1656 punten. Indien men de cijfers voor 1922 hiermede vergelijkt, is dit jaar een periode van tamelijk standvastige prijzen geweest.

Hieronder laten wij de gebruikelijke — aan „The Economist” ontleende — tabel volgen:

Data	Granen en vleesch	Anderc voeding- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) . .	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Juli 1914	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
1 Januari 1919	1303	782½	1805½	816	1337	6094	277,0
1 Januari 1920	1441½	881½	2442½	1145	1453½	7364	334,7
1 Januari 1921	1344	805	1284	1216	1275	5924	269,3
Einde Dec. 1921	921½	636	1106	762	931½	4357	198,0
„ Jan. 1922	907½	654½	1066½	730	925½	4284	194,7
„ Febr. „	948	640½	1037½	696½	936½	4259	193,6
„ Mrt. „	980	687	1038	700	892	4297	195,3
„ April „	1008½	667	1010	709½	890	4285	194,8
„ Mei „	1040½	657	1079	710½	885	4372	198,7
„ Juni „	1000½	676½	1135	690	887	4389	199,5
„ Juli „	994½	669	1120	712½	900	4396	199,8
„ Aug. „	880½	674	1123½	691½	887½	4257	193,5
„ Sept. „	873½	682½	1116	699	818	4189	190,4
„ Oct. „	885	700	1150	712	813	4260	193,6
„ Nov. „	864	703	1200½	704½	811	4283	194,7
„ Dec. „	861	706	1184½	705	807½	4264	193,8

Zooals blijkt toont de afgelopen maand geen belangrijke wijzigingen. In de eerste groep der voedingsmiddelen daalden de granen, uitgezonderd buitenlandse tarwe, terwijl de vleeschprijzen iets hooger zijn. De stijging in de tweede groep vindt

haar oorzaak in hogere prijzen voor suiker en boter. Amerikaansche katoen en Australische wol hooger; overigens zijn de prijzen in de textielgroep gedaald. IJzer en kolen practisch ongewijzigd; stalen rails lager, terwijl een kleine stijging voor tin en koper te noteeren valt. De eenige verandering in de diversengroep was een kleine daling voor soda.

Beschouwen wij nu het afgelopen jaar, dan blijkt dat de netto-daling van 93 punten te danken is aan verschillende bewegingen in ieder van de groepen. Onderstaande tabel geeft de verandering van het indexcijfer van ieder product vergeleken met eind December 1921, waarbij het cijfer 50 als gemiddelde prijs is aangenomen voor de periode 1901—05.

	Index- cijfer	+ of — sinds 1921
Tarwe (buitenl.)	89	— 3½
„ (Engelsche)	72½	— 7
Meel	83	— 9
Gerst	74	— 25
Haver	75½	— 5
Aardappelen	45½	— 42
Rijst	104	—
Rundvleesch	94	— 4
Schapenvleesch	106	+ 26
Varkensvleesch	117½	+ 9
<i>Granen en vleesch</i>	861	— 60½
Thee	133	+ 23
Koffie	89½	+ 2
Rietsuiker	161½	+ 21½
Bietsuiker	106	—
Boter	99½	+ 27½
Tabak	116½	—
<i>Andere voedings- en genotmiddelen</i>	706	+ 70
Katoen (Amerik.)	139½	+ 32
„ (Egypt.)	123½	— 24½
Garen	129	+ 17
Laken	128½	— 9½
Wol (Engelsche)	123	+ 36
„ (Austr.)	118	+ 41
Zijde	127	— 6½
Vlas	127½	— 36½
Hennep	47	— 8
Jute	121½	+ 37½
<i>Weefstoffen</i>	1.184½	+ 78½
Ruw-IJzer	98	— 9½
Stalen rails	75	— 4
IJzeren staven	81	— 15
Kolen (stoom)	123	— 13
„ (huisbrand)	93	— 24½
Lood	110	+ 6
Tin	71	+ 4
Koper	54	— 1
<i>Delfstoffen</i>	705	— 57
Hout (Baltisch)	100	— 14
„ (Amerikaansch)	87½	— 12½
Leder	76	— 1½
Petroleum	108	— 29
Oliën	77½	—
Oliezaden	78	+ 5½
Talk	64	+ ½
Indigo	113	— 37
Soda	89½	— 35½
Rubber	14	— ½
<i>Diversen</i>	807½	— 124
Totaal	4.264	— 93

Een jaar geleden waren de tweede groep der voedingsmiddelen en de textielgroep het verst van den normalen stand van voor den oorlog verwijderd en gedurende het afgelopen jaar is dit nog sterker geaccentueerd doordat deze groepen gestegen zijn met resp. 70 en 78½ punt en de eerste groep der voedingsmiddelen met 60½ punt, de mineralen met 57 en de diversengroep met 124 punten gedaald zijn. In laatstgenoemde groep was de daling vrijwel gelijkelijk over het jaar verdeeld, afgescheiden van plotselinge dalingen in September voor petroleum, indigo en soda, drie producten waaraan het grootste

deel van de totale daling van deze groep te danken is. Niettegenstaande dat zijn de prijzen voor petroleum en indigo toch nog een heel eind boven het gemiddelde. Oliën, olie-zaden en talk zijn slechts weinig veranderd, maar hout is lager en daalde voornamelijk in de eerste helft van het jaar.

In de mineralengroep zijn de schommelingen van lood, tin en koper gering in vergelijking met voorgaande jaren. De beide eerste zijn iets gestegen, terwijl koper iets goedkoper is.

Kolen daalden vooral in het begin van het jaar. IJzer en staal waren in de tweede helft van 1921 zeer gedaald en in 1922 waren de bewegingen veel minder heftig. Ruw-ijzer daalde in Januari en bleef daarna voor de eerstvolgende zes maanden onveranderd. De eerste verandering in stalen rails was in Augustus, maar de kleine daling werd reeds de volgende maand teniet gedaan. De totaal-daling is het gevolg van een prijsvermindering in December van 10 sh. per ton. IJzeren staven ongewijzigd in de eerste helft van het jaar, de tweede helft bracht twee dalingen.

De belangrijkste bewegingen in de textielgroep waren het herstel der wolprijzen na hun abnormale daling in 1921, de daling van vlas en de stijging van jute. Amerikaansche katoen sluit aanzienlijk hooger, tengevolge van een voortdurend stijgende beweging sedert de lente. Egyptisch katoen daalde in Januari en sedert dien is ook hiervoor de notering omhoog gelopen tot de laatste maand, waarvoor een daling te rapporteeren valt. De maandelijksche veranderingen voor garen en laken waren steeds in dezelfde richting, maar bij stijgende prijzen heeft garen sterker kunnen monteeren en sluit daardoor hooger dan aan het begin van het jaar, terwijl laken lager sluit.

De veranderingen in de tweede groep der voedingsmiddelen zijn hoofdzakelijk reacties op de heftige dalingen van 1921, waarop koffie met een klein verlies, een uitzondering maakt. De tarweprijzen stegen voortdurend tot het eind van het voorjaar en daarop volgde een bijna onafgebroken daling tot het eind van het jaar, tengevolge van gunstige oogstberichten, vooral van Amerika en Canada. De noteringen voor meel en andere granen hebben min of meer dezelfde lijn gevolgd. Aardappelen hebben bijna de helft van den prijs moeten laten vallen, als gevolg van den overvloedigen oogst. Vooral in Augustus en September daalden de prijzen. Vleesch steeg in de eerste helft en daalde in de tweede helft van het jaar, maar de stijging betrof in hooger mate varkens- en schapenvleesch, dan rundvleesch.

De hieronder volgende tabel geeft de verhouding van iedere groep tot den voor-oorlogsstand. Juli 1914 = 100.

Data	Granen en vleesch	Andere voe- dings- en ge- notm.	Weef- stoffen	Delf- stoffen	Diver- sen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
1 Juli 1914	100	100	100	100	100	100
1 Januari 1919	226	222	293	186	241	236
1 Januari 1920	249	250	396	247	263	287
1 Januari 1921	233	229	209	261	230	231
Einde Dec. 1921	159	180	180	164	168	170
„ Jan. 1922	157	186	173	158	167	167
„ Febr. „	164	182	168	150	169	166
„ Maart „	169	195	168	151	161	167
„ April „	174	189	164	152	160	167
„ Mei „	180	186	175	153	159	170
„ Juni „	174	192	184	149	160	171
„ Juli „	172	190	181	153	163	171
„ Aug. „	153	192	183	149	160	166
„ Sept. „	151	194	181	150	148	163,5
„ Oct. „	153	199	188	154	147	166,2
„ Nov. „	150	200	195	152	148	167,0
„ Dec. „	149	200	193	152	146	166,2

De prijzen waren eind December dus 66.2 pCt. boven het basisgetal. Het hoogste in het afgelopen jaar bereikte percentage boven 1914 was 71.4 en

het laagste 63.5, tevens het laagste sedert den wapenstilstand bereikte percentage. In Maart 1920 werd het hoogste punt bereikt, nl. 225.6 pCt. boven Juli 1914.

Datum	Algemeen index-cijfer van „the Economist“	Gem. ponden-koers over de afg. maand	Herleid algemeen index-cijfer
1 Januari 1914.....	119,2	12,11 ³ / ₄	119,6
1 Januari 1919.....	277,0	11,19	256,6
1 Januari 1920.....	334,7	10,14	281,0
1 Januari 1921.....	269,3	11,31	252,1
Einde Decemb. 1921....	198,0	11,42	187,2
„ Januari 1922....	194,7	11,47	184,8
„ Februari „	193,6	11,61	186,1
„ Maart „	195,3	11,54	186,5
„ April „	194,8	11,63	187,5
„ Mei „	198,7	11,51	189,3
„ Juni „	199,5	11,49	189,8
„ Juli „	199,8	11,47	189,7
„ Augustus „	193,5	11,49	184,-
„ September „	190,4	11,44 ¹ / ₂	180,4
„ October „	193,6	11,39	182,5
„ November „	194,7	11,40 ¹ / ₂	183,8
„ December „	193,8	11,55 ¹ / ₂	185,3

AANTEEKENING.

Enkele Duitsche beurs- en emissie-indexcijfers. — Op het streven, in landen met dalende valuta waarneembaar, in stijgende aandelenkoersen de toenemende papiergeldwaarde van ondernemingen, door hen gerepresenteerd, tot uiting te doen komen, werd reeds herhaaldelijk de aandacht gevestigd. Het is daarom wel interessant eens na te gaan, in hoeverre hierbij het gewenschte resultaat bereikt werd. In „Wirtschaft und Statistik“ wordt een poging gedaan de aandelenkoersen in goudmarken uit te drukken, door omrekeningen via den dollarkoers en het indexcijfer der groothandelsprijzen. Waar dit laatste niet geheel uit artikelen met een wereldmarktprijs is samengesteld volgt het de stijging van den dollarkoers op een, zij het steeds kleiner wordenden, afstand. Vandaar, dat omrekening over dit cijfer een hogere goudwaarde tot resultaat heeft dan die over den dollar. Enkele gegevens omtrent 1922 volgen hieronder.

1913 = 100

Maandelijksch gemiddelde 1922	Aandelen				Totale index	Vaste rente dragende fondsen	Buitenlandsche waarden
	Mijnbouw en zware industrie	Verwerkende industrie	Handel en verkeer	Totaal			
Januari.....	708	683	316	600	96,4	549	
Juli.....	906	788	316	698	94,6	1573	
September.....	1.280	945	503	905	92,9	5029	
October.....	2.024	1.311	888	1.351	91,7	8691	
November.....	5.544	2.728	1.644	3.026	116,5	17924	

Papiermarken.

Januari.....	708	683	316	600	96,4	549
Juli.....	906	788	316	698	94,6	1573
September.....	1.280	945	503	905	92,9	5029
October.....	2.024	1.311	888	1.351	91,7	8691
November.....	5.544	2.728	1.644	3.026	116,5	17924

Goudmarken via dollaragio.

Januari.....	15,50	14,94	6,93	13,13	2,11	12,01
Juli.....	7,72	6,70	2,69	5,94	0,81	13,39
September.....	3,67	2,71	1,44	2,59	0,27	14,40
October.....	2,67	1,73	1,17	1,78	0,12	11,47
November.....	3,24	1,59	0,96	1,77	0,07	10,18

Goudmarken via groothandelsprijzen.

Januari.....	19,22	18,63	8,63	16,37	2,63	14,97
Juli.....	9,01	7,83	3,14	6,94	0,94	15,64
September.....	4,46	3,29	1,75	3,15	0,32	17,52
October.....	3,58	2,31	1,57	2,38	0,16	15,35
November.....	4,82	2,37	1,43	2,63	0,10	15,57

Ziet men van de buitenlandsche waarden af, dan valt dus de snelste stijging bij den mijnbouw en de zware industrie waar te nemen.

Terwijl de gemiddelde dollarkoers over November 7183 bedroeg en de mark dus op 0,058 pCt. van haar goudwaarde gedaald was, waren de aandelenkoersen op 1,77 resp. 2,63 pCt. van hun goudwaarde-niveau beland, het 30,5- resp. 45,4-voud van het niveau van de mark. M.a.w. met de mark op $\frac{1}{1724}$ van haar goudwaarde staan de aandelenkoersen op $\frac{1}{57}$

resp. $\frac{1}{38}$ van het goudwaardeniveau, al naar gelang omrekening via den dollar of het groothandelsprijzen-indexcijfer geschiedt. Nog anders uitgedrukt: indien men den toestand van 1913 op 1 stelt, is voor November 1922 de dollarindex 1724, de groothandelsprijzen-index 1151, de aandelenkoersenindex 30,26. Van het verloop in November en de eerste twee weken van December 1922 geeft onderstaande tabel een overzicht.

Week	Aandelenindex		
	Met claims vanaf 1 Jan. 1914	Met claims vanaf 30 Oct. 1921	Dollarkoers
	1913 = 100	Koers van de 1e Novemberweek = 100	
1e week v. Nov. 1921	665	100	100
28 Nov. hoogste stand v. 1921	746	114	134
1e week v. Nov. 1922	2215	365	2455
2e „ „ „ „	2922	486	3854
3e „ „ „ „	2840	472	3542
4e „ „ „ „	3099	516	3250
5e „ „ „ „	3852	644	3937
1e „ „ Dec. „	5043	849	3998
2e „ „ „ „	5530	932	3753

Tenslotte volgt dan nog een overzicht van het indexcijfer der aandelenemissies over 1921 en 1922 (tot en met October), waarbij het gemiddelde voor 1913 op 1 gesteld is. Eenige invloed van de kapitaal-schaarschte, in den zomer van dit jaar acuut geworden, is wel te bespeuren.

Maand	1921			1922		
	N.V.	G.m.b.H.	Totaal	N.V.	G.m.b.H.	Totaal
Januari.....	35,7	35,5	35,6	124,6	14,4	79,0
Februari.....	36,9	6,4	24,3	49,4	5,1	31,1
Maart.....	22,8	4,5	15,2	67,2	7,0	42,3
April.....	27,1	7,6	19,0	75,0	6,7	46,7
Mei.....	24,6	8,3	17,8	92,6	7,1	57,3
Juni.....	34,0	5,8	22,4	105,6	7,7	65,1
Juli.....	31,2	5,8	20,7	55,6	8,9	36,1
Augustus.....	28,4	4,6	18,6	86,9	19,4	59,0
September.....	20,8	5,0	14,3	64,2	8,7	40,6
October.....	27,8	5,6	18,7	80,4	19,5	55,2
November.....	42,3	4,8	26,8	—	—	—
December.....	98,6	9,3	61,7	—	—	—

Ook hier is met de waardedaling van de mark geen gelijken tred gehouden. Intusschen bestaat hiertoe slechts in zooverre aanleiding als het bedrijfsmiddelen en kosten van uitbreiding betreft, daar voor zooverre het kapitaal in een periode van hogere geldwaarde blijvend geïnvesteerd is geen aanpassing der kapitalisatie aan de gedaalde geldwaarde door een beroep op de kapitaalmarkt noodzakelijk is.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN DECEMBER 1922.

Provinc. en Gemeentelijke leeningen f	1.600.000,—
zijnde:	
Vlaardingen f 1.600.000,— 6 % obl.	
à 100 %.	
Bank- en Credietinstellingen..... „	3.900.000,—
zijnde:	
Bank voor Handel en Scheepvaart	
f 3.000.000,— aand. à 130 %.	
Industriele Ondernemingen..... „	1.250.000,—
zijnde:	
Rotterdamse Droogdok-Maatschappij	
f 1.250.000,— aand. à 100 %.	
Totaal..... f	6.750.000,—

Totaal der emissies in Januari ..	f	35.581.700,—
Februari ..	„	12.702.500,—
Maart	„	89.233.000,—
April	„	30.630.570,—
Mei	„	22.772.340,—
Juni	„	5.110.000,—
Juli	„	148.747.500,—
Augustus..	„	1.700.000,—
September.	„	54.500.000,—
October ..	„	22.879.710,—
November.	„	4.750.000,—
December..	„	6.750.000,—
Algemeen Totaal ..	f	435.057.320,—

Bovendien:

f 47 990.000,—	3/m. Schatkistpromessen a f 990,—
„ 8.000.000,—	6/m. „ „ 981,76
„ 27.939.000,—	4½ % Schatkistbiljetten „ „ 1000,—

terwijl voorts ook hier te lande gelegenheid bestond tot inschrijving op de uitgaven van Crédit Foncier de France frs. 1.200.000,— 6 % obl. à 98 % en Basalt Aktien Gesellschaft, Mrk. 40.000.000,— aand. à 1000 %.

PRODUCTIE DER KOLENMIJNEN. ¹⁾
(In tonnen van 1000 KG.)
(Gegevens verstrekt door het „Centr. Bur. voor de Statistiek“).

Naam van de Mijn	October		November	
	1922	1921	1922	1921
<i>Staatmijnen.</i>				
Wilhelmina.....	57.087	49.029	55.021	48.506
Emma.....	78.972	76.855	77.182	76.348
Hendrik.....	57.567	41.911	56.796	45.626
Totaal....	193.626	167.795	188.999	170.480
<i>Particul. mijnen.</i>				
Domaniële mijn..	51.319	44.463	45.229	44.285
Mijn Laura en Ver- eeniging.....	42.261	42.223	41.909	39.224
Oranje-Nassau mijnen.....	103.452	92.221	100.643	86.734
Mijn Willem So- phie.....	29.555	24.840	28.530	23.770
Totaal....	226.587	203.747	216.311	194.013
Totaal generaal	420.213	371.542	405.310	364.493

¹⁾ Kolenslik niet inbegrepen (in 1921 voor alle mijnen te zamen 321.875 ton, in de maanden Januari tot en met October 1922: 230.484 ton en in de maand November 1922: 24.176 ton).

RESUME UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (VOLKENBOND).

		Maandelijks gemiddeld ¹³⁾			1922						
		1913	1920	1921	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.
Productie van steenkool (1000 tons)	Engeland	5,617	4,477	3,200	4,588	4,867	4,140	4,729	4,843	5,220	6,525
	Ver. Staten	9,946	11,267	8,823	3,542 ⁷⁾	4,034 ⁷⁾	4,639 ⁷⁾	3,667 ⁷⁾	5,166 ⁷⁾	9,845	11,340
	Frankrijk ⁸⁾	786	667	774	810	753	780	829	805	874	876
	Duitschland ⁸⁾	3,887	2,527	2,607	2,789	2,651	2,063	2,263	2,233	2,397	2,454
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	678	221	401	415	375	406	418	437	489
	Ver. Staten	2,623	3,084	1,400	2,105	2,344	2,399	2,438	1,845	2,067	2,680
	Frankrijk ⁴⁾	434	276	280	383	442	416	428	447	462	503
	België	207	93	73	114	119	115	127	154	163	175
Schepen op stapel eind der maand (1000 tons)	Engeland	1,957	3,709	2,640	Kwartaals- opgave	1,920	137	Kwartaals- opgave	1,617	101	Kwar- taals- opgave
	Ver. Staten	148	1,310	216							
	Frankrijk	229	398	353							
	Italië ⁶⁾	125	364	394							
Import (voor binnenl. verbruik)	Engeland 1000 £	54,931	142,861	81,748	71,461	79,850	75,578	73,467	75,157	70,562	76,737
	Ver. Stat. 1000 \$	147,224	425,389	213,055	204,888	245,076	256,725	244,305	275,880	228,795 ⁵⁾	—
	Frankrijk 1000 Frs. ¹¹⁾	701,778	4158,748	1962,373	1743,640	1810,125	1851,184	1995,746	1954,729	1893,121	2113,872
	Italië 1000 Lire.	303,803	2235,135	1241,758 ¹⁰⁾	1,156,525 ⁸⁾	1,245,059 ⁸⁾	1,662,206 ⁸⁾	—	—	—	—
Export (binnenlandsche producten)	Engeland 1000 £	43,771	111,297	96,631	55,508	58,045	52,146	60,419	60,032	62,511	60,399
	Ver. Stat. 1000 \$	204,025	673,373	708,531	310,959	301,989	327,198	296,651	296,272	307,458 ⁵⁾	372,000 ⁵⁾
	Frankrijk 1000 Frs. ¹¹⁾	573,351	2241,249	1660,896	1962,997	1866,964	1823,125 ¹²⁾	1433,142 ¹²⁾	1676,314	1741,062	1937,467
	Italië 1000 Lire	209,303	981,177	652,135 ¹⁰⁾	689,233 ⁸⁾	591,970 ⁸⁾	860,840 ⁸⁾	—	—	—	—
Scheepsbew.: Binnenkom. schepen (1000 tons)	Engeland (geladen)	4,089	3,043	3,098	3,313	4,101	3,822	4,042	3,995	3,704	4,125
	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	4,440	5,344	5,182	4,627	5,471	5,548	6,622	6,540	6,016	—
	Frankrijk (geladen)	2,876	2,399	2,275	2,811	3,161	3,159	3,329	3,022	3,034	3,109
Index-cijfers: Groothand. prijzen	Engeland (Board of Trade)	100	307.3	197.2	159.8	160.4	159.7	159.9	155.8	153.9	154.8
	Ver. Staten (Bureau of Labour Statist.)	100	226	147	143	148	150	155	155	153	154
	Frankrijk (off. cijfer)	100	510.3	345.2	314.2	317.3	325.6	325.6	331.8	329.9	338.0 ⁵⁾
	Italië (Prof. Bachi)	100	624.4	577.5	526.8	523.5	537.4	557.5	571.3	581.7	600.8
Wisselkoersen: (jaarl. of maand. gem.) ⁹⁾	New York op Londen	100	75.23	79.10	90.72	91.36	91.47	91.38	91.74	91.51	91.17
	New York op Parijs.	100	35.54	38.65	47.87	47.26	45.55	42.64	41.52	39.72	38.41
	New York op Rome..	100	25.67	22.26	27.86	27.24	25.82	23.68	23.49	22.20	21.70

¹⁾ Wekelijksche productie, berekend op grond der maandelijksche productie.

²⁾ Inclusief bruinkool (75.000 ton in Januari 1921). Vanaf 1919 incl. Elzas Lotharingen. Vanaf 1920 inclusief Elzas Lotharingen en het Saargebied.

³⁾ Vanaf 1919 zonder Elzas Lotharingen. Vanaf 1920 zonder Elzas Lotharingen, het Saargebied en de Pfalz.

⁴⁾ Vanaf 1919 inclusief Elzas Lotharingen. ⁵⁾ Voorloopig cijfer. ⁶⁾ Vanaf 1919 inclusief Triëst.

⁷⁾ Vermindering tengevolge van de kolenstaking. ⁸⁾ Nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden.

⁹⁾ Waarde der genoteerde geldsoorten in procenten der pariteit. ¹⁰⁾ Voorloopig jaarlijksch gemiddelde.

¹¹⁾ De waardeering van den invoer (evenals van den uitvoer) geschiedde in 1920 en 1921 resp. op grond van de officieele waarde-cijfers van 1920 en 1919; vanaf Januari 1922 worden voor den invoer de opgaven van de importeurs als grondslag genomen, terwijl voor de waardeering van den uitvoer gedurende de eerste 5 maanden van 1922 de officieele waarde-cijfers van 1919 als grondslag zijn genomen. Te beginnen met Juni 1922 waardeert men den uitvoer volgens de officieele waarde-cijfers van 1921.

¹²⁾ Volgens de waarde-cijfers van 1921 bedraagt de uitvoer gedurende het eerste halfjaar 1922: 9.368 miljoen francs en gedurende het eerste halfjaar 1921: 10.069 miljoen francs; voor de maand Juli 1921 bedroeg de uitvoer volgens deze waardeering 1.485 miljoen francs.

¹³⁾ Uitgezonderd voor de steenkoolproductie (zie noot 1).

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 4	18 Juli '22	Zweeds. R.ksbk 5	10 Mrt. '22
Bk.	Bel. Binn. Eff. 4	18 Juli '22	Bk. v. Noorw. 5	17 Aug. '22
Bk.	Vrsch. in R.C. 5	18 Juli '22	Zwits. Nat. Bk. 3½	2 Mrt. '22
Bk. van Engeland	3	13 Juli '22	Belg. Nat. Bk. 5-5½	19 Mei '21
Duitsche Rijksbk.	10	14 Nov. '22	Bank v. Spanje 5½	18 Mei '22
Bk. van Frankrijk	5	11 Mrt. '22	Bank v. Italië 6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk.	8	2 Sept. '22	F. Res. Bk. N.Y. 4	21 Juni '22
Nat. Bk. v. Denem.	5	25 Apr. '21	Javasche Bank 3½	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
13 Jan. '23	3 1/16 - 3/8	3 1/2	2 1/4	4 - 5/8	—	3 1/2 - 4 1/2
8-13 J. '23	3 1/16 - 7/8	3 - 3/2	2 1/4 - 3/8	4 - 5/8	—	3 1/2 - 5 1/2
1-6 .. '23	3 3/8 - 7/8	3 - 3/4	2 3/8 - 5/8	4 - 5/8	—	3 1/2 - 5 1/2
25-30 D. '22	3 7/8 - 4	3 3/4 - 4 1/4	2 1/2 - 5/8	4 - 5/8	—	5 1/2 - 6 1/2
10-14 J. '22	4 1/4 - 3/8	3 - 4	3 3/8 - 3/4	4 - 5/8	—	2 1/2 - 3 1/2
10-15 J. '21	3 3/8 - 5/8	2 1/2 - 3 1/2	6 1/8 - 3/4	4 - 5/8	—	6 - 7
20-24 Juli '14	3 1/8 - 5/16	2 1/4 - 3/4	2 1/4 - 3/4	2 1/8 - 1/2	2 1/4	5 1/2 - 7 1/2

1) Noteering van 12 Januari.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen was ook deze week weder vast. Bijna dagelijks liep de koers enkele centen omhoog, zoodat het sedertlang ongekende peil van 11.80 werd bereikt. Ook in Amerika bleef de stemming voor het pond prijshoudend en de algemeene verwachting blijft vast.

De politieke toestand bleef natuurlijk de koersen van francs en marken sterk beïnvloeden. Francs waren aanvankelijk zeer flauw, maar krachtige steun en allerlei beperkende bepalingen deden den koers weder plotseling oploopen. Het kostte echter veel moeite den koers te handhaven, want herhaaldelijk traden weer inzinkingen in en vooral heden liepen zoowel Parijs als België weder niet onbelangrijk terug. Markens waren de geheele week flauw. Weliswaar bleef de koers na den eersten schrik eenige dagen vrij stationnair, maar heden trad opnieuw een sterke daling in. Dollars vrijwel onveranderd. Skandinavisch stationnair voor Stockholm en Christiania, maar voor Kopenhagen vooral in het begin der week veel flauwer. Ook in de overige belangrijke wisselkoersen kwam weinig verandering.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	Brussel	New York
8 Jan. 1923	11.69 1/2	17.12 1/2	0.02625	0.00375	15.79 1/2	2.51 1/8
9 " 1923	11.76	17.15	0.0254	0.00375	15.65	2.52 1/8
10 " 1923	11.74 5/8	17.30	0.02375	0.00375	15.76 1/2	2.52 3/8
11 " 1923	11.77 1/2	17.40	0.0245	0.00375	15.91 1/2	2.51 1/8
12 " 1923	11.80	17.70	0.0243	0.00375	16.11	2.52 1/4
13 " 1923	11.80 1/2	17.65	0.0245	0.00365	—	—
Laagste d. w. 1)	11.68 1/2	16.50	0.0230	0.0035	15.30	2.51 1/4
Hoogste .. " 1)	11.81	17.87 1/2	0.0275	0.0038	16.35	2.52 1/2
6 Jan. 1923	11.73 1/2	17.72 1/2	0.02975	0.00375	16.25 2)	2.52 1/2 3)
29 Dec. 1922	11.69 3/8	18.30	0.0338	0.00375	16.85	2.52 1/8
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Noteering van 5 Januari.

Data	Stockholm	Kopenhagen	Christiania	Zwitserland	Spanje	Bataavia
8 Jan. 1923	67.60	51.60	47.60	44.70	39.50	97 1/2 - 98
9 " 1923	67.85	51.10	47.15	47.80	39.62 1/2	97 1/2 - 98
10 " 1923	68.—	50.80	47.10	47.80	39.60	97 1/2 - 98
11 " 1923	68.—	51.30	47.30	47.77 1/2	39.60	97 1/2 - 98
12 " 1923	67.90	50.90	47.15	47.75	39.60	97 1/2 - 98 1/2
13 " 1923	67.85	50.50	47.—	47.75	39.60	97 1/4
L'ste d w. 1)	67.40	50.15	46.70	47.55	39.45	97 1/4
H'ste .. " 1)	68.10	51.70	47.65	47.85	39.75	98 1/4
6 Jan. 1923	67.90	51.70	47.90	47.85	39.55	97 1/4
29 Dec. 1922	67.95	51.80	47.75	47.72 1/2	39.60 2)	97 1/2 - 98 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

2) Noteering van 5 Januari 1923.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
13 Januari 1923	4.67.62	6.92	0.0098 1/100	39.60
Laagste d. week	4.64.62	6.68	0.0098 1/100	39.59
Hoogste .. " "	4.67.75	7.02	0.0099 1/100	39.71
6 Januari 1923	4.64.75	6.92	0.0116 1/100	39.60
30 Decemb. 1922	4.64.—	7.34	0.0188 1/100	39.61
Muntpariteit ..	4.86.67	19.30	23.81 1/4	40 9/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	30 Dec. 1922	6 Jan. 1923	8/13 Januari '23 Laagste	13 Jan. 1923 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1)	d. p. \$	44 1/2	44 1/8	43 15/16	44 1/8
Calcutta	Sh. p. rup.	1 1/4 3/16	1 1/4 1/8	1 1/4 1/16	1 1/4 3/32
Hongkong ..	id. p. \$	2 1/2 3/16	2 1/3 1/2	2 1/2	2 1/4 15/16
Lissabon	d. per Mil.	2 1/8	2 1/8	2 1/16	2 1/8 1/32
Madrid	Peset. p. £	29.50	29.62 1/2	29.56 1/2	29.76 1/2
*Montevideo 1	d. per \$	44 3/8	43 15/16	43 3/4	44 1/2
Montreal	\$ per £	4.69 1/2	4.67 1/4	4.65 3/8	4.72
*R.d.Janeiro ..	d. per Mil.	6 1/16	5 15/16	5 25/32	6
Rome	Lires p. £	91 1/2	92	92 1/2	95 1/4
Shanghai ...	Sh. p. tael	3 3/8	3 1/8 1/16	3 0/8	3 1/4
Singapore ..	id. p. \$	2 1/4 5/16	2 1/4 5/16	2 1/4 1/8	2 1/4 5/16
*Valparaiso ..	peso p. £	35.20	35.00	34.50	35.00
Yokohama ..	Sh. p. yen	2 1/11 3/32	2 1/7 3/32	2 0/31 3/32	2 1/5 1/16

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER.

	Noteering te Londen	Noteering te N. York		Noteering te Londen	Noteering te N. York
13 Jan. 1923	31 7/8	65 1/8	14 Jan. 1922	35 3/8	66 1/8
6 " 1923	31 15/16	65 5/8	15 Jan. 1921	40 1/4	67 1/4
30 Dec. 1922	31 7/16	64 1/2	20 Juli 1914	24 15/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 15 Januari 1923.

Activa.		
Binnenl. Wis-	H.-bk. f 124.720.098,99	
sels, Prom.,	B.-bk. " 36.557.018,69	
enz. in disc.	Ag.sch. " 64.845.775,08	f 226.122.892,76
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—
Idem eigen portef. ..	f 77.536.615,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	77.536.615,—
Beleeningen	H.-bk. f 24.556.152,22	
incl. vrsch.	B.-bk. " 7.874.263,26	
in rek.-crt.	Ag.sch. " 86.889.598,63	
op onderp.	f 119.320.014,11
Op Effecten	f 113.212.640,66
Op Goederen en Spec.	6.107.373,45
	f 119.320.014,11
Voorschotten a. h. Rijk	13.122.518,04
Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 56.239.410,—	
Muntmat., Goud ..	525.550.137,91	
	f 581.789.547,91	
Munt, Zilver, enz. ..	7.171.552,33	
Muntmat., Zilver	588.961.100,24
Effecten		
Bel. v. h. Res. fonds. ..	f 5.625.434,43	
id. van 1/5 v. h. kapit. ..	3.949.449,37	
	9.574.883,80
Geb. en Meub. der Bank	4.522.000,—
Diverse rekeningen	23.074.397,80
	f 1.062.234.421,75
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	5.660.599,75	
Bijzondere reserve	1.675.581,33	
Bankbiljetten in omloop	980.349.030,—	
Bankassignatiën in omloop	1.903.220,28	
Rek.-Cour. } Het Rijk f —		
saldo's: } Anderen ..	38.368.056,68	
	38.368.056,68
Diverse rekeningen	14.277.933,71
	f 1.062.234.421,75
Beschikbaar metaalsaldo	f 384.141.451,56	
Op de basis van 2/5 metaaldekking ..	180.017.390,27	
Minder bedragen aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ..	1.920.707.255,—	

NED. BANK 15 Januari 1923 (vervolg).
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischbare schulden
15 Jan. 1923.....	581.790	7.172	980.349	40.271
8 " 1923.....	581.790	8.186	994.603	31.452
2 " 1923.....	581.790	8.731	1.012.087	37.445
27 Dec. 1922.....	581.790	8.990	974.101	49.827
18 " 1922.....	581.790	9.074	968.081	32.284
16 Jan. 1922.....	605.969	7.443	1.022.429	51.227
17 Jan. 1921.....	636.141	21.890	1.073.598	92.915
25 Juli 1914....	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkest-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
15 Jan. 1923	226.123	71.000	119.320	384.141	58
8 " 1923	232.097	67.000	118.607	384.765	57
2 " 1923	244.409	81.000	133.983	379.918	56
27 Dec. 1922	217.192	62.000	126.777	385.298	58
18 " 1922	196.781	36.000	121.257	390.095	59
16 Jan. 1922	24.073	106.000	142.856	397.940	57
17 Jan. 1921	211.296	77.000	248.671	423.932	56
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van ²/₃ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	8 Jan. 1923	15 Jan. 1923
Aan schatkestpromessen..	f508.140.000,—	f514.500.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	„ 67.000.000,—	„ 71.000.000,—
Aan schatkestbiljetten ..	„209.108.000,—	„208.411.000,—
Aan zilverbons	„ 31.737.886,50	„ 30.845.525,—

Onder de vlottende schuld is begrepen:
Voorsch. aan de Koloniën „340.073.000,— „342.250.000,—
Voorschot aan Gemeenten } 30 November 31 Dec. 1922
voor door Rijk voor hen } „ 92.127.290,— „ 97.769.073,47
te heffen Ink. belasting

Tegoe d v.d. Postch. & G. dst | „ 88.978.207,21¹⁾ „ 88.993.237,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
6 Jan. 1923	214.250		266.000	106.000	139.850
30 Dec. 1922	210.000		262.000	104.000	136.800
23 " 1922	208.500		262.000	108.000	134.500
9 Dec. 1922	155.240	56.442	267.796	112.120	136.467
2 " 1922	153.262	56.270	263.728	143.352	128.883
25 Nov. 1922	153.778	55.953	263.215	125.535	132.720
7 Jan. 1922	147.484	30.144	284.974	117.281	97.760
8 Jan. 1921	218.587	9.622	370.075	114.364	131.517
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ³⁾

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voor-schotten aan het Gov. nem.	Diverse rekeningen ¹⁾	Dekking-percentage
6 Jan. 1923	171.000		11.400 ²⁾	***	57	
30 Dec. 1922	170.000		11.400 ²⁾	***	57	
23 " 1922	175.500		22.000 ²⁾	***	56	
9 Dec. 1922	37.501	26.312	105.339	—	24.661	55
2 " 1922	35.477	24.533	105.781	28.798	28.397	51
25 Nov. 1922	35.559	24.373	107.964	6.233	30.065	54
7 Jan. 1922	36.313	16.271	121.173	60.861	4.911	44
8 Jan. 1921	32.423	26.658	156.236	—	55.949	47
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa. ²⁾ Basis ²/₃ metaaldekking. ³⁾ Creditaaldo.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
2 Dec. 1922 ...	1.224	1.868	782	1.226	492
25 Nov. 1922....	1.227	1.666	727	1.241	502
18 " 1922....	1.226	1.720	722	1.240	485
3 Dec. 1921 ...	1.485	2.086	1.089	1.930	263
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluippost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Govd.	Gov. Sec.
10 Jan. 1923	127.486	122.455	289.737	27.000	247.201
3 " 1922	127.493	124.053	295.414	27.000	253.013
27 Dec. 1922	127.443	124.878	301.337	27.000	258.922
20 " 1922	127.444	124.890	298.630	27.000	255.782
11 Jan. 1922	128.453	123.627	313.456	28.500	276.624
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. ¹⁾
10 Jan. '23	65.671	65.173	13.574	122.737	23.481	17,22
3 " '22	99.658	94.204	12.917	144.862	21.850	13,87
27 Dec. '22	51.968	78.158	13.324	119.903	21.015	15,77
20 " '22	51.522	68.798	17.014	106.382	21.004	17,02
11 Jan. '22	55.004	85.162	15.602	129.887	23.276	15,99
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ¹ / ₂

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposita.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in millioenen Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen-scheine	Circulatie	Dekking-perc. ¹⁾
6 Jan. '23	1.074	1.005	291.225	1.336.501	22
30 Dec. '22	1.074	1.005	238.481	1.280.095	19
23 " '22	1.073	1.005	241.076	1.136.910	21
14 " '22	1.071	1.005	177.607	970.202	18
7 Jan. '22	1.007	995	4.903	113.140	5
23 Juli '14	1.691	1.357	65	1.891	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data als boven.	Wissels			Rek. Crt.	Darlehens-kassenscheine	
	Totaal	Handels-wissels	Schatkest-papier		Totaal uitgegeven	In kas bij de Rijksbank
	1.532.082	435.610	1.096.472	459.693	304.900	291.200
	1.606.699	422.235	1.184.464	530.526	252.000	238.500
	1.364.719	393.148	971.571	435.122	254.700	241.100
	1.180.629	351.887	828.742	334.981	191.400	177.600
	119.694	1.746	117.948	16.823	13.156	4.802
	751	751	—	944	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. ald. Staat
11 Jan. '23	5.535.062	1.864.345	289.706	599.945	23.300.000
4 " '23	5.534.980	1.864.345	289.658	600.274	23.300.000
28 Dec. '22	5.534.829	1.864.345	289.464	600.821	23.600.000
12 Jan. '22	5.524.456	1.948.367	280.072	623.595	23.800.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Beleening	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Parti-culieren	Rek. Crt. Staat
	2.676.627	27.949	2.152.231	37.387.727	2.222.045	68.657
	3.444.235	28.515	2.095.258	37.426.594	2.473.646	64.025
	2.401.285	28.706	2.069.202	36.359.286	2.288.985	20.482
	2.446.979	55.195	2.310.717	37.123.670	2.467.510	41.685
	1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. sald	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. partie.
11 Jan. '23	343.298	***	***	778.625	6.778.856	128.986
4 " '23	341.687	***	***	848.785	6.782.966	142.372
28 Dec. '22	341.972	84.653	480.000	764.048	6.700.886	215.370
12 Jan. '22	327.334	***	***	***	6.342.304	253.845

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.
FEDERAL RESERVE BANKS.
Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circu- latie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitentl.		
27 Dec. '22	3.040.439	2.257.035	—	108.398	2.464.121
20 „ '22	3.045.910	2.172.335	—	110.799	2.456.711
13 „ '22	3.061.223	2.159.562	—	123.665	2.379.185
28 Dec. '21	2.869.600	1.954.590	—	122.600	2.443.497

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud- Dek- kings perc. ¹⁾	Algem. Dek- kings- perc. ²⁾
27 Dec. '22	867.178	1.900.255	107.256	69,6	72,1
20 „ '22	867.286	1.881.959	107.261	70,2	72,8
13 „ '22	922.330	1.861.110	107.244	72,1	75,1
28 Dec. '21	1.294.073	1.764.524	103.186	68,1	71,1

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

**PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET
FED. RES. STELSEL.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
20 Dec. '22	782	11.281.559	1.384.597	15.384.732	3.687.168
13 „ '22	784	11.258.691	1.360.204	14.867.499	3.694.573
6 „ '22	784	11.246.796	1.392.010	14.912.650	3.647.727
21 Dec. '21	808	11.289.346	1.307.715	13.506.653	2.966.918

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 15 Januari 1923.

De eindelijk tot stand gekomen bezetting van het Ruhrgebied door de Fransche troepen heeft gedurende de afgelopen week heel wat stof op de internationale beurzen doen opwaaien. Merkwaardigerwijze evenwel heeft deze militaire operatie geen verderen invloed gehad dan op de fondsen en beurzen, die min of meer direct bij het incident zijn betrokken; een wijd-vertakte beweging is niet in het leven geroepen, hoewel op een gegeven moment de gemoederen toch wel zeer sterk verhit zijn geweest, speciaal in Frankrijk en Duitschland, en het er naar uit zag, alsof ook de overige geallieerde Europeesche landen, benevens de Vereenigde Staten, op de een of andere wijze actief in het Fransch-Belgisch-Duitsche conflict zouden ingrijpen. Vooral het bericht, dat de Unie haar troepen van den Rijn terug zou roepen, heeft nogal eenigen indruk gemaakt. De gebeurtenissen hebben elkander echter zoo snel opgevolgd, dat de verschillende beurs-centra al spoedig hebben kunnen zien, dat, voorloopig althans, geen ernstige moeilijkheden voor de wereld-politiek uit de occupatie van het Ruhrgebied te wachten zijn. De meeste niet direct bij het geschil betrokken beurzen hebben zich dan ook zeer snel van den aanvankelijk deprimeerenden invloed hersteld en zijn, te zamen met de markten van Berlijn en Parijs, buitengewoon opgewekt en geanimeerd geworden.

Dat dit voor Berlijn het geval geweest is, behoeft bijna geen nadere uiteenzetting. Geheel afgezien van de Ruhr-occupatie zouden vermoedelijk de Duitse beurzen toch al een koersverbetering van groote beteekenis hebben aange-toond, gezien het feit, dat de jongste weekstaat van de Duitse Rijksbank een toename van de bankbiljetten-circulatie met ruim 56 milliard Mark aanwijst, waardoor het totaal aan uitstaande biljetten tot ruim 1336 milliard Mark is opgevoerd. Tegen een dergelijke inflatie van het ruilmiddel is natuurlijk geen enkele prijs, van welk artikel dan ook en geen enkel fonds bestand. De zeer snelle verhooging, zoowel van de prijzen van diverse artikelen als van de koersen van vrijwel alle fondsen is nu nog in de hand gewerkt door de gebeurtenissen in Essen en omgeving. Het index-cijfer van de Erkf. Ztg. vertoont een toename van 1918 tot 2287; een uitzondering bij de rijzing hebben de westelijke montaanwaarden gevormd, hoewel ook deze tot hogere prijzen uit de markt werden genomen.

Meer en meer zinkt op deze wijze de Mark, zelfs wat

haar beteekenis voor het binnenlandsch verkeer betreft, in den diepen afgrond der absolute waardeeloosheid weg. Verschillende Staten, Gemeenten en particuliere ondernemingen trachten dan ook leeningen af te sluiten tegen onderpand van een ruilmiddel, dat, hoewel op zichzelf sterk onderhevig aan allerlei waarde-wisselingen, toch nog grooter stabiliteit vertoont dan het Duitse betaalmiddel. Rogge en steenkolen hebben reeds herhaaldelijk als onderpand van dergelijke emissies gediend; steeds meer artikelen worden echter als zoodanig naar voren geschoven.

Dat de markt te Parijs ook een opgewekt verloop heeft gehad, behoeft evenmin nadere verklaring. Te lang werd door kringen, die nauw contact met de beurs hebben, reeds betoogd, dat men eindelijk in Duitschland zelf moest trachten te halen, wat dit land blijkbaar niet wilde afstaan, dan dat de eidelijke toepassing der sancties geen bijna onverdeelde instemming ter beurze zou ondervinden. Afgewacht dient natuurlijk te worden, welk effect de thans genomen maatregel voor de Fransche schatkist zal sorteeren; doch wel kan thans reeds worden geconstateerd dat de overgrote meerderheid van het Fransche volk in dezen achter zijn Regeering staat.

Zelfs voor die kringen, die het met de gestie der Fransche politiek niet geheel eens kunnen zijn, bestaat blijkbaar geen aanleiding de Regeering tegen te werken. Zij beschouwen het als een „fair trial”; de mogelijkheid bestaat inderdaad, dat de Ruhr-actie iets van de door Frankrijk zoo sterk benoedigde contenten in het laatste zal brengen. Geschiedt dit niet, dan is overtuigend aangetoond, dat met militaire bezetting toch niets van Duitschland kan worden verkregen en zou de Fransche Regeering wellicht geneigd zijn tot maatregelen, die ook voor het algemeen wereldherstel van gunstige werking kunnen zijn, b.v. het mede-werken aan een internationale leening. Zoo is het uit-stekend te verklaren, dat het Fransche Gouvernement alleen van de uiterst linksche partijen eenige oppositie onder-vindt, die echter, zwak als zij is, geen gewicht in de schaal kan leggen. En zoo is het ook te verklaren, dat deze unanieme wil tot handelend optreden zijn weerspiegeling op de beurs heeft gevonden in groote omzettingen en een op-gewekte tendens. Alleen waren in verband met de reactie op de wisselmarkt binnenlandsche Renten iets lager genoteerd.

De markt te London heeft ook een uiterst vast verloop gehad. De buitenlandsche politiek heeft slechts voorbij-gaand eenigen invloed uitgeoefend; zeer spoedig had men alleen aandacht voor die factoren, die meer in direct ver-band met aandeelen en beleggingswaarden staan. Wat de laatste betreft, waren gilt-edged fondsen sterk gevraagd; de ruime geldmarkt werkt den aankoop van deze papieren in de hand. Op de aandeelen-markt werd de geheele beurs gestimuleerd door het willig verloop van rubber- en petro-leumwaarden.

Ook de Amerikaansche fondsenbeurzen hebben zich niet onbetuigd gelaten. De jongste maandstaat van onuitgevoerde orders der Steeltrust heeft weliswaar een lichten terug-gang, vergeleken bij de vorige maand, aangetoond, doch de gang van zaken blijft op industrieel gebied nog uiterst bevredigend. Een zware handicap begint echter het gebrek aan arbeidskrachten langzamerhand te worden. De Ameri-kaansche industrie heeft er altijd op kunnen rekenen, jaar-lijks over ongeveer een half miljoen nieuwe Europeesche arbeidskrachten te beschikken. In het jaar 1912 was het netto-immigratie-overschot 401.863, in 1913 815.365, in 1914 769.375. De oorlog heeft hierin natuurlijk eenige stag-natie gebracht, doch in 1921 bedroeg het totaal aantal immigranten toch weer 552.182. De nieuwe immigratiewet heeft dit aantal voor 1922 teruggebracht tot 87.121. Juist bij de opleving, die de nijverheid thans doormaakt, weegt deze geweldige beperking des te sterker. Het gevolg is niet alleen, dat veel hooger loonen betaald moeten worden, doch dat het werk niet eens in alle gevallen kan worden af-gemaakt. Er wordt dan ook van verschillende kanten op wetswijziging of op uitzonderingsbepalingen aangedrongen. De beurs ziet echter voorloopig nog slechts de ééne zijde van de kwestie, deze nl. dat er overvloed van orders en van arbeidsgelegenheid is. Ook voor de spoorwegen begint meer belangstelling te bestaan, vooral nu vermoedelijk de fusie-projecten van diverse ondernemingen goedgekeurd zullen worden.

Aan onze beurs is het verloop buitengewoon levendig en opgewekt geweest. De afdeling voor staatsfondsen heeft zich als gewoonlijk wel kalm gehouden, doch ook hier was een vaste tendens overheerschend. Vooral was dit het geval, nadat het groote succes van de jongste Nederlandsche Staatsleening was gepubliceerd; een toewijzing van slechts 20 % was heel wat geringer, dan de meesten ter beurze hadden verwacht.

	8 Jan.	12 Jan.	15 Jan.	Rijzing of daling.
6 %/o Nederland 1922	98 $\frac{1}{4}$	99	99	+ $\frac{1}{4}$
5 %/o " 1918	89 $\frac{1}{16}$	89 $\frac{1}{8}$	89 $\frac{1}{16}$	—
4 $\frac{1}{2}$ %/o " 1916	88	87 $\frac{7}{8}$	87 $\frac{9}{16}$	— $\frac{1}{16}$
4 %/o " 1916	81 $\frac{7}{8}$	81 $\frac{13}{16}$	81 $\frac{7}{8}$	—
3 $\frac{1}{2}$ %/o "	72 $\frac{1}{2}$	72 $\frac{1}{2}$	72 $\frac{1}{2}$	—
3 %/o "	61 $\frac{1}{8}$	61 $\frac{1}{4}$	62 $\frac{1}{16}$	+ $\frac{1}{16}$
2 $\frac{1}{2}$ %/o Cert. N. W. S.	52 $\frac{1}{8}$	52 $\frac{1}{2}$	53	+ $\frac{1}{8}$
7 %/o Oost-Indië 1921	102 $\frac{1}{4}$	102	102	— $\frac{1}{4}$
6 %/o " 1919	95 $\frac{1}{2}$	95 $\frac{13}{16}$	96	+ $\frac{1}{2}$
5 %/o " 1915	93 $\frac{3}{8}$	93 $\frac{1}{4}$	93 $\frac{1}{4}$	— $\frac{1}{8}$
4 %/o Oostenr. Kronenrente	1 $\frac{1}{16}$	—	—	—
5 %/o Rusland 1906	3 $\frac{7}{8}$	4	4	+ $\frac{1}{8}$
4 %/o Rusl. bij Hope & Co.	3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{9}{16}$	3 $\frac{1}{2}$	—
4 %/o Japan 1899	68 $\frac{1}{2}$	69	69	+ $\frac{1}{4}$
5 %/o Brazilië 1895	48 $\frac{1}{2}$	48 $\frac{1}{2}$	—	—
8 %/o San Paulo 1921	93 $\frac{1}{2}$	—	94	+ $\frac{1}{2}$
6 %/o Amsterdam 1920	100 $\frac{1}{2}$	100 $\frac{1}{2}$	100 $\frac{1}{2}$	—
7 %/o Rotterdam 1920	103 $\frac{1}{8}$	102 $\frac{1}{8}$	—	— $\frac{1}{4}$

Sensationeel echter is het verloop op sommige afdelingen der aandelenmarkt geweest. Op den voorgrond stonden in dit verband Rubberwaarden, die over de geheele linie op zeer groote schaal uit de markt werden genomen. De vaste houding van het artikel op de productenmarkt en de groote vraag, die van Amerikaansche zijde voortdurend blijft bestaan, gevoegd bij het feit, dat juist van die Amerikaansche zijde de Europeesche statistieken als onjuist worden verworpen (men berekent aan de overzijde van den Oceaan een spoedig op handen zijnd tekort, indien de tegenwoordige productie-beperking bestaan blijft) hebben een zeer groot deel van het publiek bewogen een speculatief kansje in rubberwaarden te wagen. Het valt niet te ontkennen, dat de rubber-ondernemingen op het oogenblik niet alleen al hun verliezen hebben ingehaald, doch bovendien met een behoorlijke winstnarge kunnen werken; dat de koersverbeteringen bona-fide zijn, bewijst wel de omstandigheid, dat, afgezien van een zeer geringe reactie in het midden van de berichtperiode, een hernieuwde stijging kon inzetten, ook na de buitengewoon groote koersverbeteringen, die reeds plaats hebben gevonden.

De algemeen betere toon, die door de levendigheid in deze afdeling is opgewekt, heeft zich ook tot Petroleumwaarden kunnen uitstrekken. Natuurlijk was het buitenlandsch voorbeeld voor het hoofdfonds toonaangevend, doch onze lokale handel liet zich ook niet onbetuigd, vooral ten aanzien van Geconsolideerde Hollandsche Petroleum Mij., waarbij een gerucht omtrent een bonus-uitkeering op aandelen Astra Romana als stimulans heeft moeten dienen. Bevestiging is hiervan nog niet verkregen.

In meer directe aansluiting aan rubberwaarden waren thee-aandelen gezocht. De hoogere prijzen, die op de veilingen worden besteed, brengen de thee-ondernemingen er toe een groveren pluk toe te passen, waardoor de onkosten sterk worden verminderd. Hier wordt dus aan beide kanten winst verkregen.

Tabaks-aandelen waren rustig en niet onverdeeld gunstig; de ondertoon echter kon vast worden genoemd.

Ook waren binnenlandsche industriële aandelen voor enkele soorten gevraagd; vooral de in den jongsten tijd zoo sterk in koers gevallen Vereenigde Chemische Fabrieken en Amsterdamsche Superfosfaat konden zich herstellen. Daarnaast zetten aandelen Gouda Kaarsen hun rijzing voort. Aandelen Jurgens iets in reactie.

De Suikermarkt was zeer kalm; natuurlijk kwamen hier geen reacties voor in verband met de algemeene marktstemming, doch de omzetten waren gering en de variaties bleven tot enkele procenten beperkt.

	8 Jan.	12 Jan.	15 Jan.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	122	122 $\frac{1}{2}$	124 $\frac{1}{2}$	+ 2 $\frac{1}{2}$
Incasso Bank	92 $\frac{1}{2}$	94	94	+ 1 $\frac{1}{2}$
Koloniale Bank	136 $\frac{1}{2}$	136 $\frac{1}{2}$	139 $\frac{1}{8}$	+ 2 $\frac{1}{8}$
Ned. Handel-Mij. cert.v.aand.	133 $\frac{13}{16}$	135	134 $\frac{7}{8}$	+ 1 $\frac{1}{16}$
Rotterd. Bankvereniging...	91	—	—	—
Amst. Superfosfaatfabriek..	36	—	45 $\frac{1}{2}$	+ 9 $\frac{1}{2}$
Van Berkel's Patent	35 $\frac{1}{2}$	—	34 $\frac{1}{2}$	— $\frac{1}{2}$
Gouda Kaarsen	105	120	123 $\frac{1}{2}$	+ 18 $\frac{1}{2}$
Holl. Draad- en Kabelfabriek	83	84 $\frac{1}{2}$	89	+ 6
Jurgens' Ver. Fabr. gew.aand.	62	62 $\frac{3}{8}$	61 $\frac{1}{2}$	— $\frac{1}{2}$
" " pr. aand.	70	69	67	— 3
Leerdam Glasfabrieken	38 $\frac{1}{4}$	39	43 $\frac{1}{2}$	+ 5 $\frac{1}{2}$
Philips' Gloeilampenfabriek	245	240	249 $\frac{1}{2}$	+ 4 $\frac{1}{2}$
Vereenigde Blikfabrieken...	91	90 $\frac{1}{4}$	—	— $\frac{1}{4}$
Vereen. Chemische Fabrieken	29 $\frac{1}{8}$	39	43	+ 13 $\frac{1}{8}$
Compania Mercantil Argent.	23 $\frac{1}{4}$	25 $\frac{1}{2}$	21	— 2 $\frac{1}{4}$
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	156 $\frac{1}{4}$	156 $\frac{1}{2}$	158 $\frac{1}{2}$	+ 2 $\frac{1}{4}$
Handelsver. Amsterdam.....	373 $\frac{1}{4}$	380	386 $\frac{1}{4}$	+ 13

	8 Jan.	12 Jan.	15 Jan.	Rijzing of daling.
Handelsverg. Reis & Co.....	23 $\frac{1}{4}$	30	34	+ 10 $\frac{1}{4}$
Int. Crediet- en Handelsverg.	—	—	—	—
Rotterdam	165	164	164	— 1
Linde Teves & Stokvis	75 $\frac{1}{2}$	76	80	+ 4 $\frac{1}{2}$
Tels & Co's Handel-Mij.....	5	5 $\frac{1}{2}$	—	+ $\frac{1}{2}$
Redjang Leborg Mijnb.-Mij.	107 $\frac{1}{4}$	104	102 $\frac{1}{4}$	— 5
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	129 $\frac{1}{2}$	132	137	+ 7 $\frac{1}{2}$
Kon. Petroleum-Mij.	385	394	405 $\frac{1}{4}$	+ 20 $\frac{1}{4}$
Orion Petroleum-Mij.....	—	—	—	—
Afgest. Aand.	36 $\frac{1}{4}$	36 $\frac{1}{8}$	36 $\frac{1}{4}$	—
Steauna Romana Petroleum	—	—	—	—
Mij. ... Afgest. Aand	28	—	—	—
Amsterdam-Rubber-Mij.....	131	149 $\frac{1}{2}$	154	+ 23
Nederl.-Rubber-Mij.	69 $\frac{1}{4}$	78 $\frac{1}{4}$	79 $\frac{1}{4}$	+ 10
Oost-Java-Rubber-Mij.	191	233	231 $\frac{1}{2}$	+ 40 $\frac{1}{2}$
Deli-Batavia Tabak Mij. ...	303 $\frac{1}{2}$	294 $\frac{1}{4}$	297 $\frac{1}{2}$	— 6
Deli-Maatschappij	266	272 $\frac{1}{2}$	275	+ 9
Senembah-Maatschappij ...	353 $\frac{1}{2}$	353	356 $\frac{1}{2}$	+ 3

Daarentegen is de Scheepvaart-afdeeling uit hare lethargie ontwaakt. Weken lang zijn er reeds bescheiden aankopen te constateeren geweest, die zich echter in de laatste dagen tot meer uitgebreide transacties hebben ontwikkeld. Bij het geringe aanbod, dat in deze afdeling bestaat, kon het niet uitblijven, of voor de meeste soorten moesten koersverbeteringen van betekenis worden behaald. Alleen aandelen Koninklijke Hollandsche Lloyd waren gedrukt op de overweging, dat het geheele aandelen-kapitaal verloren zou zijn. Tegen het slot echter kon onder den algemeenen opgewekten invloed ook dit fonds weder iets montereen.

	8 Jan.	12 Jan.	15 Jan.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	125 $\frac{1}{4}$	123 $\frac{1}{2}$	132 $\frac{1}{2}$	+ 7 $\frac{1}{4}$
" " „gem.eig.	111 $\frac{1}{2}$	107 $\frac{1}{2}$	118	+ 6 $\frac{1}{2}$
Hollandsche Stoomboot-Mij.	35 $\frac{1}{2}$	34	44 $\frac{1}{2}$	+ 8 $\frac{1}{2}$
Java-China-Japan-Lijn	84	79 $\frac{1}{2}$	87 $\frac{1}{8}$	+ 3 $\frac{1}{8}$
Kon. Hollandsche Lloyd ...	16 $\frac{1}{8}$	13 $\frac{1}{2}$	16 $\frac{1}{2}$	— $\frac{1}{8}$
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.....	79	76	87	+ 8
Konink.Paketaart-Mij. ...	100	99 $\frac{7}{8}$	105	+ 5
Maatschappij Zeevaart	69 $\frac{1}{4}$	67	77	+ 7 $\frac{1}{4}$
Nederl. Scheepvaart-Unie...	106	105 $\frac{1}{8}$	114 $\frac{1}{4}$	+ 8 $\frac{1}{4}$
Nievelt Goudriaan	111 $\frac{1}{2}$	107 $\frac{1}{2}$	119 $\frac{1}{2}$	+ 8
Rotterdamsche Lloyd.....	128 $\frac{1}{2}$	125	135 $\frac{1}{4}$	+ 6 $\frac{1}{4}$
Stoomv.-Mij. „Nederland” ...	139	138	146 $\frac{1}{4}$	+ 7 $\frac{1}{4}$
" " „Noordzee” ...	38 $\frac{1}{4}$	39	49	+ 10 $\frac{1}{4}$

De Amerikaansche markt was zeer kalm, de handel bleef klein.

	8 Jan.	12 Jan.	15 Jan.	Rijzing of daling.
Americ. Smelting & Refining	57 $\frac{1}{4}$	56 $\frac{1}{2}$	56	— 1 $\frac{1}{4}$
Anaconda Copper	100	—	99 $\frac{15}{16}$	— $\frac{1}{16}$
Studebaker Corp.	144 $\frac{1}{2}$	120	121 $\frac{1}{8}$	— 23 $\frac{1}{8}$
Un. States Steel Corp.	107 $\frac{1}{8}$	107 $\frac{3}{8}$	107 $\frac{1}{8}$	+ $\frac{1}{4}$
Atchison Topeka.....	105 $\frac{1}{2}$	102 $\frac{1}{2}$	104 $\frac{1}{2}$	— 1
Erie	11 $\frac{1}{4}$	11 $\frac{1}{8}$	11 $\frac{1}{8}$	+ $\frac{1}{8}$
Southern Pacific.....	90 $\frac{7}{16}$	90 $\frac{1}{2}$	91 $\frac{3}{16}$	+ $\frac{1}{4}$
Union Pacific	142	140	141	— 1
Int. Merc. Marine orig. gew.	11 $\frac{7}{16}$	11 $\frac{1}{8}$	10 $\frac{3}{32}$	— 1 $\frac{11}{32}$
" " " " pref.	45 $\frac{1}{2}$	45 $\frac{1}{8}$	45	— $\frac{1}{2}$

¹⁾ Ex. 25 % Stock-div.

De geldmarkt heeft nog geen invloed van de ruimere omzetten ondervonden; prolongatie noteerde doorgaans nog 3 $\frac{1}{4}$ % en was tot deze notering goed verkrijgbaar.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

16 Januari 1923.

De verwachting van groote verschepingen en vooral de ongunstige politieke toestand in Europa beperkten ook deze week de vraag naar tarwe. Aanvankelijk kwamen ondanks de steeds dalende valuta vrij omvangrijke zaken naar Duitsland tot stand, later vooral ook in rogge, doch de meeste andere landen kochten weinig. In Engeland bepaalde de omzet zich tot Manitoba's en enkele zaken in Plata-tarwe. Ten slotte vielen de verschepingen van de uitvoerlanden buiten Noord-Amerika niet mee, ofschoon zij nog evenals de week tevoren ruim mogen worden genoemd. Australië, waar trouwens de opbrengst zooveel minder is dan het vorige jaar, vergrootte zijn kwantum niet en Argentinië verscheepte evenmin meer dan in de voorafgaande week. Wel echter wordt de kans op spoedige toename der verschepingen uit Argentinië grooter, daar de oogst daar ook verder goed van stapel loopt. Verder verbreidt zich steeds meer de reeds in ons vorige bericht

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Mats Mei	Haver Mei	Tarwe Febr.	Mats Febr.	Lijnzaad Febr.
13 Jan. '23	119 ¹ / ₈	73 ¹ / ₈	44 ¹ / ₈	11,65	8,40	17,75
6 " '22	117 ⁷ / ₈	70 ³ / ₈	44	11,40	8,35 ¹ / ₂	17,10
13 Jan. '22	111 ³ / ₄	53 ¹ / ₈	38 ¹ / ₂	11,10	7,40	17,70
13 Jan. '21	192	74 ¹ / ₂	48 ¹ / ₂	18,40	9,95	16,80
13 Jan. '20	270	132 ⁵ / ₈	81	13,85	6,60	23,10
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ¹ / ₂	9,40	5,38	13,70

¹) per Januari.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	15 Jan. 1923	8 Jan. 1923	16 Jan. 1922
Tarwe* ¹)	13 25	13,50	13,50
Rogge (No. 2 Western) ¹)	11,20	11,40	11,75
Mais (La Plata) ²)	197,—	197,—	200,—
Gerst (48 lb. malting) . . . ²)	196,—	191,—	205,—
Haver (38 lb. white cl.) . . . ¹)	10,55	10,60	12,—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹)	14,30	14,35	16,50
Lijnzaad (La Plata) ²)	427,—	430,—	380,—

¹) p. 100 K.G. ²) p. 2000 K.G. ³) per 1960 K.G.

* Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	7/13 Januari 1923	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. t/jdoak 1921	7/13 Januari 1923	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. t/jdoak 1921	1922	1921
Tarwe	7.671	26.214	27.735	—	—	325	26.214	28.060
Rogge	1.100	19.369	—	—	—	—	19.369	—
Boekweit	100	857	1.353	—	—	—	857	1.353
Mais	18.399	51.578	48.518	1.673	1.673	10.197	53.251	58.715
Gerst	2.750	4.186	5.159	300	300	520	4.486	5.679
Haver	1.150	1.799	840	—	—	—	1.799	840
Lijnzaad	300	4.493	3.886	1.284	1.284	4.197	5.777	8.083
Lijnkoek	—	7.064	6.421	—	—	440	7.064	6.861
Tarwemeel	1.722	4.071	904	—	—	272	4.071	1.176
Andere meelsoorten	—	174	368	—	—	581	174	949

beschreven Europeesche opvatting, dat er dit seizoen veel meer tarwe zal blijken te zijn dan voor de wereldbehoefte noodig is. De berekening van den zichtbaren wereldvoorraad op 1 Januari, die 6 miljoen quarters grooter blijkt te zijn dan een jaar geleden, wordt beschouwd als een der bewijzen voor de juistheid dier opvatting. Bovendien staat in Britsch-Indië de tarwe er uitstekend voor en zijn in Noord-Amerika, vooral in Canada, de aanvoeren nog steeds van zeer ruimen omvang. Zelfs heeft een der bekende autoriteiten te Chicago op graan-statistisch gebied zich gevoegd bij de verdedigers der Europeesche opvatting omtrent de tarwevooruitzichten gedurende de rest van het loopende seizoen. Ook deze berekent een teveel van 20 miljoen quarters. Toch blijft de markt in Noord-Amerika vast. Als hausse-factor geldt vooral de onbevredigende stand van den oogst in het Westen van Kansas en Nebraska en het kan niet ontkennd worden, dat in den onvoldoenden neerslag der laatste maanden in die staten een werkelijk gevaar schuilt. Verbetering van dien toestand is echter zeer goed mogelijk en van onherstelbare schade is nog geen sprake. Verder wijst een officieel Duitsch oogstbericht op een slechten stand der gewassen in West- en Zuid-Duitschland en kan niet worden tegen- gesproken, dat de geringe omvang der tarwevoorraden in de meeste Europeesche landen spoedig weder tot vermeedering der vraag moet leiden. Ofschoon deze redenen voor vaste stemming aan de tarwemarkt voor den Europeeschen koper niet overtuigend genoeg zijn, schijnen Amerikaansche belanghebbenden daaraan nog voldoende waarde toe te kennen, om de markt op het tegenwoordige peil te houden en zelfs te trachten, tot verhooging van dat peil te geraken. Op 13 dezer sloot de Mei-termijn te Chicago op 119¹/₈ dollarcent per 60 lbs.; of 1¹/₄ cent hooger dan een week tevoren. Voor den Juli-termijn viel ongeveer dezelfde verhooging te constateeren, terwijl September 1³/₄ cent steeg. Ook rogge was vast en 1¹/₄ cent per 56 lbs. hooger. Naast de reeds genoemde Duitsche vraag, kocht ook Scandinavië rogge. In Argentinië steeg de tarweprijs van 8 tot 15 Januari 20 a 30 centavos per 100 K.G. In verband met den goeden Argentijnschen oogst wekt die prijsverhoging eenige verbazing. In Engeland schijnt zij weinig indruk te hebben gemaakt, want de termijnmarkt te Liverpool sloot Zaterdag, na eenige verhooging op de vorige dagen, weder lager, welke verlaging Maandag verderen voortgang maakte. De prijs voor den Maart-termijn is er nu lager, dan hij sedert einde November is geweest. Buiten Duitschland verneemt men weinig klachten over de Europeesche tarwe- en rogge-oogsten. In Frankrijk is de stand beter dan het vorige jaar en de Engelsche berichten zijn bevredigend.

Mais was, ondanks de vaste Amerikaansche stemming in Europa, vooral in het begin der week allermint vast wegens gebrek aan vraag, waardoor enkele in Europeesche wateren aangekomen ladingen Platamais geen koopers

vonden. Toen deze echter in Engeland geplaatst waren kon de markt zich eenigszins verbeteren, doch de omzet in de meeste Europeesche landen blijft onbevredigend, zoowel voor Plata- als voor Noord-Amerikaansche mais. De groote Argentijnsche verschepingen der afgelopen week, die met 543000 quarters een vooral voor dit jaargetijde zeer groot cijfer bereikten, werkten allermint verbetering der vraag in de hand. In Duitschland werden de inkoopverder beperkt door den loop der gebeurtenissen in het Roergebied en de daarmee verband houdende achteruitgang van den koers der markt.

De markt te Rosario en Buenos Aires was vast en de prijzen zijn er van 8 tot 15 Januari ongeveer 15 centavos per 100 K.G. gestegen, waartoe de vermindering van den zichtbaren voorraad meewerkt, die tegen zoo groote verschepingen niet bestand is. Dat de vermindering niet meer dan 40000 qrs. bedragen heeft, wijst echter op groote aanvoeren. Als een der oorzaken der hoogere maisprijzen in Argentinië mag zeker ook het uitblijven van regen worden beschouwd, waaraan de maisplant groote behoefte begint te krijgen.

Evenals van mais zijn ook van haver en gerst de verschepingen grooter geweest dan in de voorafgaande week. Voor gerst bestaat weliswaar geen groote vraag, doch daarin komen toch meer zaken tot stand dan in haver, waarvoor de vraag zeer onbevredigend is. Groote Argentijnsche verschepingen schrikten koopers af. Bovendien kon te Chicago de prijs voor den Mei-termijn zich nauwelijks boven het niveau van het einde der vorige week verheffen. De verhooging bedroeg slechts ¹/₄ cent per 32 lbs.; voor Juli was zij 1 cent. Roemenië gaat voort met ruime verschepingen van gerst, terwijl ook een flinke hoeveelheid haver ter verlading kwam.

Nederland. Tarwe werd ook deze week in Nederland weinig gekocht, waartoe de slechte afzet van bloem meewerkt. In mais was de markt evenmin zeer levendig, hetgeen te verklaren valt uit de groote hoeveelheden, die in het begin der week te Rotterdam gelost werden. Dat het verbruik bevredigend is, blijkt uit de omstandigheid, dat die groote aanvoeren slechts enkele dagen de markt drukten en voor de week ten einde was, de prijzen weer hun vorig peil hadden bereikt, waartoe trouwens de loop der prijzen in Amerika had meegelopen. De uitwerking der groote aankomsten laat zich nog in zooverre gevoelen, dat de vraag slecht is. Gerst werd in verband met de lage valuta, in België gekocht. Haver vindt weinig belangstelling.

SUIKER.

In overeenstemming met de berichten uit Amerika waren ook de overige suikermarkten kalm gestemd.

De noteeringen op de termijnmarkt te New York sloten de afgelopen week met: 3.40 voor Maart; 3.50 voor Mei; 3.61 voor Juli en 3.69 voor September tegen

eene opening van resp. 3.44; 3.54; 3.65 en 3.73, terwijl Spot Centrifugals 6 punten terugliepen en sloten op 5.34. De consumptie in Amerika heeft het afgelopen jaar bedragen 5.093.000 tons tegen 4.107.000 tons in 1921.

De Cubastatistiek luidt als volgt:

	1923	1922	1921
	Tons	Tons	Tons
Week ontv. N. O. 6 Jan.	52.938	15.937	23.673
Tot. sedert 1 Nov. '22-6 Jan.	130.716	32.708	41.393
Aant. werkende fabrieken	84	42	78
Week export 6 Jan.	40.466	6.132	4.342
Totale export	81.373	10.925	—
Tot. voorr. op 6 Jan.	49.343	21.783	37.051

In Engeland verlaagden Raffinadeurs hunne prijzen voor disponibile suiker met 6 d. en voor ver verwijderden termijn met 3 d. De consumptie gedurende de maand December bedroeg 121.000 tons tegen 110.000 tons in 1921, terwijl de totale consumptie in het afgelopen jaar was 1.654.500 tons tegen 1.435.800 in het voorgaande jaar.

De Board of Trade statistiek luidt:

	December		Januari-December	
	1922	1921	1922	1921
	Tons	Tons	Tons	Tons
Import Riet	64.389	86.792	1.396.576	814.838
„ Biet	—	—	—	—
„ Geraff.	46.550	29.284	533.317	468.162
Totaal	110.939	116.076	1.929.893	1.283.000
Voorr. in Entr.	257.400	142.850	—	—
„ in Raffin.	57.200	28.350	—	—
Opbr. der „	61.570	62.695	637.579	787.572
Tot. binnl. cons.	116.959	106.788	1.604.640	1.388.901
Totale export	1.750	1.542	43.849	11.213
Voorraad op 30 Nov. '22	350.750 tons	'21	154.300 tons	
„ „ 31 Dec. '22	314.600	„ „ '21	171.200	„

Op Java verkochten de Vereenigde Javasuiker Producenten nog eenige partijen uit den nieuwen oogst tot de laatst genoemde prijzen. Ook in disponibile suiker vonden slechts enkele afdoeningen plaats.

Over het algemeen was de stemming aldaar kalmer. De verschepingen van Java gedurende de maand December beliepen 103.000 tons tegen 177.000 tons het vorig jaar. Voor export is nog 415.000 tons beschikbaar, waarvan echter een gedeelte reeds is verkocht.

Hier te lande opende de markt in het begin der vorige week in eene vaste stemming, doch kon deze zich in overeenstemming met de overige suikermarkten niet handhaven. Eenige veranderingen in prijzen vonden niet plaats. De omzet bedroeg ongeveer 300 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amster- dam per Jan.	Londen			New York 96 p Ct. Centri- fugals
		Tales Cubes No. 1	White Java	Amer. Gra-	
			f.o.b. per	nulated c.i.f.	
		Januari, Maart	Febr./Maart		
11 Jan. '23	f24 1/8	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
4 „ '23	„24	55/-	19/9	23/-	5,34
11 Jan. '22	„20	56/6	20/1 1/2	23/6	5,53
11 Jan. '21	„ —	50/6	20/-	17/3	3,48
4 Juli '14	„11 13/32	76/-	39/-	—	5,52
		18/-	—	—	3,26

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 3 Januari 1923.

Ten gevolge van de Kerstmis- en Nieuwjaarsvacantie hebben wij sedert 20 December geen bericht gepubliceerd. Inmiddels is het 7e Ginersrapport van het Census-Bureau hinnengekomen, waaruit wel blijkt, dat de totale oogst van Amerikaansche katoen dit jaar minder dan 10 miljoen balen zal bedragen. Door de sterke statistische positie en de goede berichten uit de industrie in Amerika zijn prijzen tegen het einde van het jaar nog ongeveer 40 punten gestegen, doch daarna heeft weer een reactie plaats gehad. Het is niet te betwijfelen, dat men hogere katoenprijzen zou zien, indien de vraag naar manufacturen in het Oosten en in Europa slechts zou verbeteren. Op het oogmerk kan men nog bijna geen verbetering in deze vraag bespeuren en tenzij de politieke vooruitzichten spoedig verbeterde, zal dit voorloopig ook nog wel niet het geval zijn. Egyptische katoen is wat beter en prijzen zijn onveranderd.

Zaken in Amerikaansche garens zijn de laatste veertien dagen niet verbeterd. Prijzen blijven zeer onregelmatig en voor spinners wordt het zeer moeilijk hun productie te verkoopen. Verschillende fabrieken hebben van de vakantie

geprofiteerd om nog wat langer te sluiten en hopen nu maar, dat er in het nieuwe jaar wat meer zaken zullen komen. Egyptische garens zijn vast, doch met werkelijke biedingen kan men nog wel eenige concessies verkrijgen. De berichten zijn dan ook over het algemeen slecht en vooral van Indië zijn de berichten over bundelgarens al heel ongunstig en wordt het verschil tusschen Europeesche kostprijzen en biedingen vandaar grooter in plaats van kleiner. Wel zijn er enkele biedingen aan de markt voor 40/2, doch deze zijn meestal minstens 2d. te laag. China vraagt ook wel prijzen van 42/2, doch deze zendt geen orders. Ook de biedingen van Calcutta zijn veel te laag. Het schijnt geheel onmogelijk, bij de tegenwoordige katoenprijzen meer zaken te kunnen verwachten, terwijl men omgekeerd ook niet kan zien, hoe katoenprijzen kunnen dalen bij de onvoldoende voorziening van Amerikaansche katoen.

Prijzen van manufacturen zijn zeer vast. Wel ging er tot nu toe weinig om, doch men hoopt algemeen op een verbetering van de vraag in het nieuwe jaar. Het is nog te vroeg om daarover een definitief oordeel te vellen, hoewel over het algemeen de stemming wel wat beter is en terwijl er nog weinig zaken zijn gedaan, is er over het algemeen wel wat meer vraag. Indië en de markten in het Verre Oosten zenden meer aanvragen, zoowel voor stapels als voor fancies. De meeste limites zijn echter te laag en deze zullen zeker verhoogd moeten worden om zaken mogelijk te maken.

Manchester, d.d. 10 Januari 1923.

In verband met de zeer onzekere politieke toestanden in Europa zijn prijzen van Amerikaansche katoen merkwaardig vast en is de noteering van deze week slechts eenige punten lager. De statistische positie blijft natuurlijk zeer sterk, daar het laatste ginersrapport het aantal tot 30 Dec. geginde balen aangeeft als slechts 5.999.000, hetgeen iets minder is dan men verwachtte. Het verbruik in de Engelsche fabrieken is, doordat men vrij algemeen short time werkt, verre beneden het normale, maar als zaken dit jaar werkelijk beter worden, zullen prijzen waarschijnlijk verder stijgen in verband met de onvoldoende voorziening van grondstoffen daar het jaarlijksch verbruik van ruwe katoen op 12 1/2 millioen balen geschat mag worden. De vraag naar Egyptische katoen is beter, doch prijzen zijn ook iets lager.

De vraag naar garens voor binnenlandsch gebruik is wel iets beter doch de prijzen blijven zeer slecht, vooral voor 50/4er weft en andere nummers, die voor het maken van dhooties noodig zijn. De vraag naar ringboomen is ook wat beter, doch prijzen daarvan blijven eveneens slecht. Over het algemeen is de vraag het best naar de mindere kwaliteiten garens, daar de weverijen de prijzen van de betere garens niet kunnen betalen. De vraag naar garens voor export is iets verbeterd en er is wat gedaan in 60er Amerikaansch en Egyptisch, hoofdzakelijk voor Bombay en Madras en ook iets voor Calcutta. Bombay koopt eveneens 60/2 en 80/2, terwijl er ook iets in 40/2 gedaan is. De vraag naar 40er ruw is nog gering, hoewel in 44er voor de ververij wel iets gedaan is. Calcutta vraagt naar 60er en hogere nummers en men meldt, dat er in 70,100 medio zaken gedaan zijn. Van China hoort men nog steeds niets, terwijl er ook voor het Continent slechts weinig omgaat. De vraag naar Egyptische garens is iets, beter, doch prijzen zijn onveranderd.

De stemming in de doekmarkt is deze week bepaald beter. Indië heeft verschillende aanvragen gezonden, hoofdzakelijk van stapels speciaal van de Calcuttamarkt. Er is over het algemeen meer belangstelling en hoewel de prijzen nog zeer slecht blijven, schijnt het wel, dat er wat meer leven in de markt komt. De aanvragen van China blijven echter zeer teleurstellend en ook van de andere markten komen slechts weinig orders binnen. Het is zeker niet te verwonderen, dat deze stand van zaken blijft voortduren in verband met de politieke en economische positie in Europa en het nabije Oosten. Zolang deze problemen niet op bevredigende wijze worden opgelost, kan men moeilijk verwachten, dat zaken met deze markten zich zullen herstellen. Wat de Manchestermarkt betreft blijven prijzen zeer vast en zal men, op de tegenwoordige prijsbasis zeker geen groote zaken kunnen verwachten. De vraag blijft wel, of deze hoge prijzen van katoen zich zullen kunnen handhaven en of koopers op de overzeesche markten daar- in vertrouwen zullen hebben.

3 Jan. 10 Jan.

Oost. koersen. 2 Jan. 9 Jan.

Liverpoolnoteeringen

F.G.F. Sakellaridis 17,65 17,25

G.F. No. 1 Oomra 9,45 9,45

T.T. op Indië . . . 1/4 1/8 1/4 1/8

T.T. op Hongkong 2/2 3/4 2/3 1/4

T.T. op Shanghai. * 3/0 3/4

* Vacantie.

Notering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	13 Jan. '23	6 Jan. '23	2 Jan. '23	13 Jan. '22	13 Jan. '21
New York voor Middling ..	27,80 c	26,60 c	26,45 c	11,05 c	17,65 c
New Orleans voor Middling	27,25 c	26,88 c	26,50 c	18,25 c	15.— c
Liverpool voor Fy Middling	15,65 d ¹	15,11 d ²	15,40 d	16,75 d	11,64 d

¹) 12 Jan. ²) 5 Jan.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen)

	1 Aug. '22 tot 13 Jan. '23	Overeenkomstige perioden	
		1921-'22	1920-'21
Ontvangsten Gulf-Havens..	3515	2681	2958
„ Atlant.Havens	773	1014	792
Uitvoer naar Gr. Brittannië	954	834	989
„ „ 't Vasteland.	2064	2299	1655
„ „ Japan etc...	—	—	—
Voorraden in duizendtallen	13 Jan. '23	13 Jan. '22	14 Jan. '21
Amerik. havens.....	953	1267	1434
Binnenland.....	2059	1573	1626
New York.....	—	86	35
New Orleans.....	—	337	460
Liverpool.....	858	1001	1037

NEDERLANDSCH-INDISCHE THEE.

(Opgave Pakhuismeesteren van de Thee.)

(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 30 November 1922	38.819
Sedert aangevoerd.....	11.442
	50.261
Sedert afgeleverd	15.951
Voorraad heden	34.310
Waarvan in de eerste hand	12.965

Amsterdam, 30 December 1922.

THEE.

(Opgave van den makelaar J. van Eck.)

Bericht van den afloop Theeveiling op 11 Januari 1923.

Aanbod in veiling bestond uit:

Heden:

7262,	88/2,	20/4 kn. Java thee
3726	„	Sumatra thee
173	„	voor hand. rekening.
300	3773/2	„ China thee.
	„	ex. voorg. veilingen.

Totaal.. 11461, 3861/2, 20/4 kn. thee.

12 Januari 1921:

14370,	20/4 kn. Java thee
2520	„ Sumatra thee
288	„ voor hand rekening.
1318	„ ex voorgaande veilingen.

Totaal.. 18496, 20/4 kn. thee

De stemming was vast en bidingen vrij vlug.

Java Souchon, Pecco Souchon, en Pecco brachten gemiddeld 3 à 4 cts meer op, enkele partijtjes van bijzonder goede kwaliteit bedongen 8 à 9 cts boven taxatie.

Java Oranje Pecco's met zeer weinig tip wèrden verkocht tot circa vorige prijzen, goede middenkwaliteiten liepen 2 tot 4 cts hooger. Prima fijnsperig met veel geel, bedongen 9 tot 14 cts boven taxatie.

Java Gebroken Pecco en Gebroken Oranje Pecco, werden vlug gekocht met een avance van 4 tot 8 cts, slechts een zeer enkel partijtje werd tot taxatie afgedaan.

Sumatra, de Souchon, Pecco Souchon en Pecco, boekten vergeleken bij vorige veiling een avance van 2 tot 3 cts, bij de Oranje Pecco's was dat 1 tot 4 cts, een partijtje fijnsperig 9 cts

Gebroken Pecco en Gebroken Oranje Pecco, werd met goede vraag gemiddeld 2 à 3 cts boven taxatie betaald, een enkel partijtje bedong 6 à 7 cts meer.

Gebroken thee en fannings, Java en Sumatra tot ongeveer vorige prijzen.

Witpunt: het geheele aanbod werd tot goede prijzen verkocht.

Voor de China-thee: directe aanvoer, was weinig vraag, en de/e thee bleef voor een groot gedeelte onverkocht.

De China-thee, indirecte aanvoer, zijnde van zeer geringe kwaliteit, werd gedeeltelijk voor export gekocht.

Volgende veiling op 1 Februari e.k., het aanbod zal waarschijnlijk zijn circa 8000 kn. Java en Sumatra en 1300 kn. China-thee.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
13 Jan. 1923	1.412.000	19.825	2.197.000	23.100	6
6 „ 1923	¹)	¹)	¹)	¹)	¹)
30 Dec. 1922	1.463.000	17.900	2.271.000	22.800	6 ² / ₈
13 Jan. 1922	1.837.000	13.150	2.976.000	16.200	7 ¹ / ₈

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
13 Jan. 1923....	64.000	1.905.000	188.000	4.231.000
13 Jan. 1922....	82.000	2.461.000	154.000	4.826.000

¹) Feestdag.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 31 December 1922 in duizenden balen.

	1922	1921	1920	1919	1918
Voorraad in Europa..	2.254	1.749	2.068	2.237	528
Stoomend } Brazilië ..	564	611	520	531	230
n. Europa } Oost-Indië.	21	39	—	75	?
	2.839	2.399	2.588	2.843	758
Voorraad Ver. Staten	967	1.668	1.601	1.591	955
Stoomend } naar } Brazilië ..	418	388	841	416	355
Ver.Staten }					
	4.224	4.455	5.030	4.850	2.068
Voorraad in Rio	1.463	1.825	521	414	1.034
„ „ Santos..	2.271	3.077	3.180	4.581	8.168
„ „ Bahia ..	22	46	34	25	94
Totaal.....	7.980	9.403	8.765	9.870	11.364
Op 1 December.....	8.257	9.112	8.449	10.068	11.082
Op 1 Juli.....	8.639	8.700	6.750	10.336	11.702

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)

Kapokstatistiek op 31 December 1922.

Importeurs:	Voorr. Aanv.		Verk. Voorr.	
	1 Jan. tot 1922	31 Dec. 31 Dec.	31 Dec.	31 Dec.
H. G. Th. Crone.....	115	6076	6191	—
Edgar & Co.....	—	2724	2724	—
Van Eeghen & Co.	—	9059	9059	—
N.V. Handelen CultuurMij. v/h. Smidt & Amesz q.q. Edgar & Co's Handel Mij. Soerabaja.....	44	5556	5327	273
Hnd. Venn v/h. Maintz & Co.	199	1687	1886	—
Hand. Verg. Reiss & Co...	—	124	124	—
Van Heekeren & Co.	—	2123	2123	—
Hoving & Beer.....	157	464	549	72
Int. Handel en Crediet Mij.	—	816	816	—
Internationale Prod. Cie.	348	1753	2101	—
Koning, Teves & Co.	—	867	867	—
Landb. Mij. „Geboegan“..	64	104	152	16
Mendes de Jong & Co....	—	95	95	—
A. Merens.....	—	1712	1712	—
Mirandolle, Voûte & Co..	—	17019	16705	314
Wm. H. Müller & Co.....	—	1276	1276	—
Ned. Mij. v. Overzeehandl	3617	1510	5127	—
C. Strauss Evans	—	472	472	—
W. Tengbergen & Co.....	—	490	490	—
Weise & Co.....	1298	8135	8979	444
Zweedsche Oost-Ind. Cie.	173	2368	2541	—
Order.....	—	1655	1573	82
	6015	66568	71382	1201

COPRA.

De markt was deze week eerst flauw, doch, later zeer vast gestemd. Het aanbod is zeer klein, maar de consumptievraag is ook niet bijzonder groot.

De markt sluit met verkopers voor:

Java f.m.s. f 30,75
Ned.-Ind. f.m.s. „ 30,50

15 Januari 1923.

RUBBER.

De markt was zeer vast deze week en prijzen stegen aanmerkelijk. Er heerschte een goede vraag, ofschoon de fabrieken van het vaste land met het oog op de onzekere politieke toestanden eenige terughoudendheid aan den dag legden.

De noteringen zijn: einde voorafgaande week:

Prima Crêpe Januari .. 84½ ct. 80½ ct.
" " Jan./Maart 85½ " 81 "
" " April/Juni 87½ " 82½ "
Smoked Sheets Januari .. 85½ " 80½ "
" " Jan./Maart 85½ " 81 "
" " April/Juni 87 " 83½ "

15 Januari 1923

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Ijzer Clew. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
15 Jan. 1923	nom.	64.-/-	181.5/-	26.17/6	35.-/-
9 " 1922	nom.	64.10/-	179.7/6	26.12/6	35.12/6
2 " 1923	nom.	64.12/6	182.5/-	26.17/6	36.10/-
26 Dec. 1922	nom.	64.12/6	182.2/6	26.7/6	37.7/6
16 Jan. 1922	nom.	65.12/6	165.2/6	24.7/6	26.17/6
20 Juli 1914	51/4	16.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.
GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
8-13 Jan. 1923	—	—	12½ 1	3/3	26/4	26/4
2-6 " 1923	—	—	12½ 1	3/3	27/2	27/2
9-14 Jan. 1922	—	—	15 1	4/-	37/-	37/-
10-15 Jan. 1921	—	—	—	—	40/-	40/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
8-13 Jan. '23	6/5	11/1½	11/7	12/3½	4/6	6/9
2-6 " '23	6/1	11/2	11/7	11/7½	4/7½	6/9
9-14 Jan. '22	6/6	12/1½	14/-	13/3	6/3	9/-
10-15 Jan. '21	9/-	17/6	15/-	19/-	8/-	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
8-13 Januari 1923	27/-	31/9	35/-	36/3
2-6 " 1923	27/6	31/9	35/-	36/3
9-14 Januari 1922	22/3	30/-	36/-	35/-
10-15 Januari 1921	45/-	—	—	55/-
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Amer. cents p. 100 lbs.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar. Overige noteringen per ton van 1015 KG.

ADVERTENTIËN.

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

Vier droogdokken met lichtvermogen tot 46000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

Gestort Kapitaal f 80.000.000,—.
Statutaire Reserve f 19.445.211,—.
Buitengewone Reserve f 22.660.000,—.

Hoofdkantoor: AMSTERDAM. Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

RENTE

voor

DEPOSITO'S:

Direct opvorderbaar	1½ %
1 maand vast of opzegging	2 %
3 maanden vast of opzegging	3 %
9 " " " "	3½ %
12 " " " "	4½ %

Voor andere termijnen en groote bedragen nader overeen te komen.

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 's-GRAVENHAGE - DORDRECHT - UTRECHT - ZAANDAM

Maandstaat op 31 December 1922

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponceerd	f	1.727.100,—
Deelneming in de firma's:		
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen;		
B. W. BLIJDENSTEIN Jr. te Enschede;		
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.985.000,—, waarvoor in geld gestort		6.435.000,—
waarvoor effecten gedeponceerd	f	1.550.000,—
Deelneming in beviende Bankinstellingen f 9.430.188,75		
waarvoor in geld gestort		6.992.988,75
waarvoor effecten gedeponceerd		2.437.200,—
Effecten van Aandeelhouders gedeponceerd bij beviende instellingen		3.000.000,—
ten eigen gebruike		30.549.450,—
Kassa, Wissels en Coupons		37.536.650,—
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		31.900.523,24
Saldo's bij Bankiers:		53.346.599,35
beschikbaar voor eigen gebruik	f	2.261.960,21
voor rekening van derden		10.071.664,94
.....		12.333.625,15
.....		11.907.065,—
.....		11.634.602,14
.....		110.088,65
.....	f	67.469.014,31
.....		12.350.000,—
.....		55.119.014,31
.....	f	50.746.349,67
.....		2.010.000,—
.....		48.736.349,67
.....		2.581.657,04
.....		4.564.132,65
Totaal.....	f	284.925.395,95

CREDIT

Kapitaal.....	f	35.500.000,—
Reservefonds.....		8.200.613,62
Buitengewone Reserve		1.000.000,—
Waarborgfonds Credietvereniging		6.107.280,—
Reserve Credietvereniging		3.425.259,47
Aandeelhouders voor gedeponceerd als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B:		
Effecten	f	1.705.100,—
Contanten		22.000,—
in Leen-Depot Effecten		35.831.550,—
" " " Contanten		1.060.200,—
Totaal Effecten		37.536.650,—
Totaal Contanten		1.082.200,—
Zieken- en Pensioenfondsen		1.650.097,38
Deposito's		50.532.972,13
Prolongatie-Deposito's		1.611.800,—
Saldi Rekeningen Courant	f	89.401.270,56
" " " " voor gelden in het Buitenland ..		10.071.664,94
" " " " Credietvereniging		6.815.718,27
.....		106.288.653,77
.....		28.334.295,25
.....		3.655.574,33
Te betalen Wissels		
Diverse Rekeningen		
Totaal.....	f	284.925.395,95